

Forhandlinger i Stortinget nr. 112

2001 30. jan. – 1) Forsl. fra repr. Morten Lund og Dale vedr. rovdyrforvaltning. 2) Forsl. fra repr. Eriksson, Korsberg og Bredvold vedr. avvikling av kjerneomr. for rovvilt 3) Forsl. fra repr. Dale vedr. forvaltning omr. for ulv 4) Forsl. fra repr. Gabrielsen, Hernæs og Sanner vedr. rovdyrforvaltning. 1669

Møte tysdag den 30. januar kl. 10

President: L o d v e S o l h o l m

D a g s o r d e n (nr. 45):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Morten Lund og John Dale om å sørge for at forvaltningen av de fire store rovdyra er i tråd med Stortingets intensjon (Innst. S. nr. 113 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:92 (1999-2000))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Robert Eriksson, Øyvind Korsberg og Per Roar Bredvold om avvikling av kjerneområdene for rovvilt, samt å fremme de nødvendige endringer slik at man kan oppnå et mer effektivt uttak av rovvilt som gjør skade eller skaper truende situasjoner (Innst. S. nr. 112 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:7 (2000-2001))
3. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentant John Dale om at Stortinget skal få seg førelagt planen om å etablere eit forvaltingsområde for ulv (Innst. S. nr. 111 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:8 (2000-2001))
4. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Ansgar Gabrielsen, Bjørn Hernæs og Jan Tore Sanner om å be Regjeringen legge fram en ny stortingsmelding om rovdyrforvaltningen (Innst. S. nr. 110 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:18 (2000-2001))
5. Referat

Presidenten: Representantane Aud Blattmann, Terje Johansen, Anita Apelthun Sæle, Tomas Norvoll, Lars Rise, Annelise Høegh og Jan Simonsen, som har vore permitterte, har igjen teke sete.

Følgjande innkalla vararepresentantar har teke sete:

For Buskerud fylke: Gerd Johnsen

For Hedmark fylke: Magnhild Afseth Olrud

Val av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det blir valt ein settepresident for Stortingets møte i dag – og ser det som vedteke.

Presidenten ber om forslag på settepresident.

John I. Alvheim (Frp): Jeg foreslår Kenneth Svendsen.

Presidenten: Kenneth Svendsen er foreslått som settepresident. – Andre forslag ligg ikkje føre, og Kenneth Svendsen er samrøystes vald som settepresident for dagens møte.

S t a t s r å d S i r i B j e r k e la fram 2 kgl. proposisjonar (sjå under Referat).

Presidenten: Representanten Børge Brende vil sette fram eit privat forslag.

Børge Brende (H): På vegne av representanten Jan Petersen og meg selv vil jeg fremsette forslag om å frita treningsstudioer fra merverdiavgift.

Presidenten: Forslaget vil bli handsama etter reglementet.

Etter ønske frå energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 1–4 blir handsama under eitt – og ser det som vedteke.

S a k n r . 1

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Morten Lund og John Dale om å sørge for at forvaltningen av de fire store rovdyra er i tråd med Stortingets intensjon (Innst. S. nr. 113 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:92 (1999-2000))

S a k n r . 2

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Robert Eriksson, Øyvind Korsberg og Per Roar Bredvold om avvikling av kjerneområdene for rovvilt, samt å fremme de nødvendige endringer slik at man kan oppnå et mer effektivt uttak av rovvilt som gjør skade eller skaper truende situasjoner (Innst. S. nr. 112 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:7 (2000-2001))

S a k n r . 3

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentant John Dale om at Stortinget skal få seg førelagt planen om å etablere eit forvaltingsområde for ulv (Innst. S. nr. 111 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:8 (2000-2001))

S a k n r . 4

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Ansgar Gabrielsen, Bjørn Hernæs og Jan Tore Sanner om å be Regjeringen legge fram en ny stortingsmelding om rovdyrforvaltningen (Innst. S. nr. 110 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:18 (2000-2001))

Presidenten: Etter ønske frå energi- og miljøkomiteen vil presidenten gjere framlegg om at debatten blir avgrensa til 1 time og 15 minutt, og at taletida blir fordelt slik på gruppene:

Arbeidarpartiet 25 minutt, Framstegspartiet 10 minutt, Kristeleg Folkeparti 10 minutt, Høgre 10 minutt, Senterpartiet 5 minutt, Sosialistisk Venstreparti 5 minutt, Venstre 5 minutt og representanten Bastesen 5 minutt.

Vidare vil presidenten gjere framlegg om at det blir gjeve høve til replikkordskifte på inntil 3 replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av Regjeringa.

Vidare vil presidenten gjere framlegg om at dei som måtte teikne seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

– Det er vedteke.

Bror Yngve Rahm (KrF) (ordfører for sakene): Stortinget behandlar i dag til saman fire Dokument nr. 8-forslag om rovvilt. Forslagene har ulik tilnærming og derfor også ulike konklusjoner på viktige områder innanfor rovviltforvaltninga.

Det har for saksordførers del vært viktig å forberede disse sakene med basis i enkelte sentrale pilarer. Det har vært et mål å sikre både langsiktige og kortsiktige tiltak innanfor rammen av allerede fastlagte hovedlinjer for politikken på dette området, som Stortinget fastla ved sin behandling av rovviltmeldinga i 1997, nemlig sikring av levedyktige stammer av de fire store rovdirene i Norge, samtidig som hensynet til fortsatt aktive utmarks-næringer skal bli ivarettatt. Stortinget har siden den gang ved ulike anledninger bekreftet disse målene.

Dermed har det fra saksordførers hånd vært viktig å slippe til alle som på ulike måter berøres av rovdyrpolitikken, i forberedelsene til det som Stortinget har til behandling i dag. Det gjelder verneinteresser, næringsutøvere, politikk og de som kjenner frykt og usikkerhet i kjølvannet av rovdvirs tilstedeværelse.

Konfliktnivået innan rovviltpolitikken er høyt, og det har, som komiteen påpeker, vært voksende de siste årene. Det har kanskje først og fremst sammenheng med at bestanden av rovdyr har økt for samtlige arter, spesielt når det gjelder ulv. Det er i komiteen en felles forståelse av at ingen er tjent med at det høye konfliktnivået vedvarer over tid og med stor sannsynlighet vil øke ytterligere, dersom tiltak ikke iverksettes for å dempe dette. Innstillingene på dagens kart er derfor et uttrykk for vilje til å finne tilnærmingar som kan bidra til at konfliktene reduseres, selv om vel alle er innforstått med at det også i fremtiden vil være konflikter på dette området, og at ikke alle føler at deres primærstandpunkter fullt ut blir ivarettatt.

Komiteen har tatt opp i seg en del av de problemer som er mest fremtredende i forvaltninga av våre rovdyr, og understreker viktigheten av langsiktighet og forutsigbarhet i forvaltninga, ikke minst av hensyn til utmarksnæringene. Det foreslås derfor at det utarbeides en ny stortingsmelding om rovviltpolitikken, som bl.a. bør fokusere på en gjennomgang av bestandsutviklinga og erfaringer gjort med denne, prognoser for bestandsutviklinga, hvordan vi bedre kan ivareta hensynet til lokal medvirkning i forvaltninga, og til slutt en gjennomgang av erstatningsordningene ved tap av bufe og tamrein som følge av rovdyr. Komiteen slutter seg derfor til forslaget i Dokument nr. 8:18 for 2000-2001 om en ny stortingsmelding, og at denne fremlegges senest innan utgangen av 2003.

Når det gjelder forslaget om en generell avvikling av kjerneområder for rovdyr, slik det fremkommer i Dokument nr. 8:7 for 2000-2001, finner komiteflertallet det

naturlig å henvise det til en ny stortingsmelding. Bruken av kjerneområder har vært et viktig virkemiddel for å sikre et strengt vern av rovdirene under oppbygginga av levedyktige bestander. Det er så langt ikke på generelt grunnlag foretatt en grundig evaluering av erfaringene med kjerneområder, og det er derfor naturleg at dette spørsmålet belyses og evalueres som en del av den helhetlige gjennomgang av rovviltpolitikken som en ny stortingsmelding representerer. Komiteen er derimot kjent med at det pågår en evaluering av kjerneområder for jerv i Sør-Norge. Komiteen er også kjent med at erfaringene ikke er særlig gode, og åpner derfor for at dette kjerneområdet kan avvikles tidligere, under forutsetning av at resultatet av evalueringa bekrefter dette.

Den planlagte forvaltningsplanen for ulv har stått sentralt i rovdyrdebatten den siste tiden. I Dokument nr. 8:8 foreslås det derfor at denne bringes fram for Stortinget for behandling. Selv om komiteflertallet kan forstå et slikt ønske, er det samtidig flertallets syn at fastlegging av denne type planer er et forvaltningssspørsmål som ikke bør avklares av Stortinget. Det er viktig å ikke skape uklarhet om ansvarsforholdet mellom forvaltninga ved Regjeringa og Stortinget, samtidig som flertallet ikke kan se at Stortinget har den nødvendige kompetanse til på faglig grunnlag å trekke de geografiske grensene for en slik forvaltningsplan. Flertallet legger likevel visse føringer i innstillinga for det vidare arbeidet med planer, herunder at de geografiske områdene innrettes slik at konfliktene reduseres til et minimum.

Det haster med en forvaltningsplan for ulv. Denne må ses i sammenheng med fylkeskommunenes planer, som skal foreligge innan utgangen av 2001. Komiteflertallet ber om at det utarbeides en konsekvensanalyse av forvaltningsplanen, men kan ikke slutte seg til forslaget om at denne skal foreligge i forkant. Det ville forsinke prosessen betydelig og bl.a. resultere i at ulven fortsatt ville ha strengt vern over hele landet. I kombinasjon med det og en raskt voksende ulvestamme vil en utsettelse kunne medføre at bestandsutviklinga kommer ut av kontroll, med de forvaltningsmessige problemer dette nødvendigvis må ha.

Flertallet fokuserer i innstillinga på nødvendigheten av ytterligere opptrapping av allerede igangsatte tiltak for å dempe konfliktene på kort sikt. Her nevnes spesielt forhold knyttet til bestandsregistrering, raskere uttak av skadedyr utenfor kjerneområder der det er gitt fellingstil-latelse, og særskilte tiltak for reindriftsnæringa, som er sterkere berørt av rovdyr enn forutsatt.

De menneskelige omkostninger ved rovdvirs tilstedeværelse er også understreket fra komiteens side. Frykt og redusert livskvalitet fremheves stadig oftere, særlig fra tett befolkede områder hvor spesielt ulv er etablert. I erkjennelsen av at disse følelsene ikke kan argumenteres bort, og at de for en del mennesker virkelig er reelle problemer, poengterer komiteen nødvendigheten av å ta også denne siden av rovdyrdebatten alvorlig. Regjeringa bes derfor om å treffe tiltak som kan medvirke til redusert frykt og skape forståelse hos dem som berøres, slik at deres uttrykte bekymringer tas på alvor også av de

politiske styresmakter. Samtidig uttrykker flertallet at forvaltningsplanene når det gjelder ulv, må innrettes på en slik måte at det legges til rette for fleksibilitet og byrdefordeling mellom de deler av landet som blir aktuelle forvaltningsområder.

Når det gjelder Dokument nr. 8:92 for 1999-2000, henviser jeg til komiteens tilråding. Det jeg har sagt så langt i mitt innlegg, dekker i det alt vesentlige intensjonene i dette dokumentet.

Komiteflertallet berører ikke de konkrete planene om uttak av to ulvefamilier i Østerdalen. For egen del vil jeg likevel uttrykke at avskyting av rovdyr må være et forvaltningsanliggende og ikke avgjøres av Stortinget. Jeg tar det for gitt at forvaltningen ikke fatter fellingsvedtak som truer levedyktigheten av ulv i Norge, eller som kan bidra til å reise tvil om ivaretagelsen av våre internasjonale forpliktelser. Det er, etter stort internasjonalt press og oppmerksomhet, viktig å understreke at det er vårt ansvar å forvalte egne rovdyr, også ulv. Så lenge Norge ivaretar sine internasjonale forpliktelser, kan og skal ikke vår forvaltningspolitikk styres fra utlandet. Jeg har derfor tillit til at Regjeringen følger opp forvaltningen av ulvebestanden i tråd med dette.

Helhetsvurderingen, sett fra saksordførers side, er at de fire Dokument nr. 8-forslagene som i dag ligger til behandling, viser vilje til en balansert rovdyrpolitikk for å senke konfliktnivået på kort og lang sikt. En samlet komite slutter seg til dette overordnede målet uten å reise tvil om at hovedlinjene fortsatt skal ligge fast.

Med dette tar jeg opp de flertallsforslag som ligger i innstillingene fra komiteen.

Gunn Karin Gjul (A): Hvor mange ganger Stortinget har debattert rovdyr siden rovdyrmeldingen ble behandlet i Stortinget våren 1997, har jeg mistet tellingen på. De utallige stortingsdebattene gjenspeiler det sterke fokus og de store konfliktene det medfører å ha rovdyr i norsk natur.

Arbeiderpartiet mener vi har et politisk ansvar for å dempe konflikten og redusere bøndernes og reineierens tap, men vi har også et politisk ansvar for å ta vare på vår naturarv og sørge for at disse utryddingstruede dyreartene ikke forsvinner fra norsk fauna. Vi må erkjenne at så lenge det finnes rovdyr i norsk natur, vil det bli drept sau og rein. Vi kommer aldri til å komme ned til et skadenivå lik null. Men det skadeomfanget vi har i dag, ikke minst knyttet til jerv, kan vi ikke akseptere.

I innstillingen til Dokument nr. 8:92, som vi har til behandling her i dag, poengterer komiteens flertall at de tiltakene som er satt i verk etter 1997, ikke har fungert bra nok, og at det må følges opp med nye og flere tiltak:

- Bestandsregistreringen må styrkes, og det må settes i gang et nasjonalt overvåkingsprogram for rovdyr.
- Satsingen på forebyggende tiltak må trappes opp, og det må settes i gang et forsøksprosjekt med forebyggende og forskningsbasert arbeid basert på erfaringer fra tilsvarende problemområder i andre land.
- Det må iverksettes tiltak som ivaretar et effektivt uttak av rovdyr utenfor kjerneområdene og skadedyr der fellingsstillatelse er gitt.

I forbindelse med behandlingen av rovdyrmeldingen i 1997 ble det vedtatt nye modeller for forvaltning med jervnemnder og gaupenemnder, erstatningsordningene ble forbedret, og det ble etablert et statlig jegerkorps – dette i tillegg til de nye forebyggende tiltakene som ble iverksatt. Intensjonen den gangen var at disse prosjektene skulle evalueres etter en tid.

Arbeiderpartiet mener dette er mest naturlig å gjøre gjennom en ny stortingsmelding. Vi støtter derfor Dokument nr. 8:18 fra representantene Gabrielsen, Hernæs og Sanner om en ny stortingsmelding innen 2003. I den meldingen bør vi få en full gjennomgang av rovdyrpolitikken. Men vi må klart holde fast på målet om å ha levedyktige bestander av alle de fire store rovdyrene i Norge.

Et stort flertall i Stortinget avviser Dokument nr. 8:8 fra representanten John Dale om at forvaltningsplanen for ulv skal behandles i Stortinget. Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Høyre, SV og Venstre mener dette er en sak av forvaltningsmessig karakter som hører inn under Regjeringens ansvarsområde. Stortinget kan ikke i detalj saksbehandle og bestemme hvilke kommuner som skal være innenfor og hvilke som skal være utenfor forvaltningsområdet. Det Stortinget kan gjøre, er å legge noen overordnede føringer for Regjeringens videre behandling av saken. Dette gjør Stortinget i dagens vedtak.

Flertallet mener at etablering av ulvegrupper i for store geografiske områder gjør det vanskelig å føre kontroll med bestanden, samt at skadene på bufe vil bli mye større. Det er derfor et viktig poeng å legge forvaltningsområdet utenfor de sauetette områdene. Samtidig må området være så stort at en over tid kan drive byrdefordeling mellom de ulike områdene innefor forvaltningsområdet.

Menneskets forhold til ulven har til alle tider vært preget av frykt. Denne redselen må vi ta på alvor. Komiteen mener dog at dette ikke skal være et avgjørende forvaltningsmessig kriterium. Likevel må det være en sterkere fokusering på disse problemene, som gjør hverdagen vanskelig for en del mennesker. Samtidig må vi ikke glemme at Norge ikke er i en unik situasjon i Europa når det gjelder ulv. Spania har over 1 700 ulv, Polen har 850 og Italia har 300. Folks redsel for ulv i disse landene er liten, og de har heller ingen erfaringer som tilsier at de burde ha vært redde.

Ulven hører hjemme i norsk natur, og derfor er vi nødt til å lære oss til å leve med ulven.

Øyvind Korsberg (Frp): Den rovdyrpolitikken som ble vedtatt ved behandlingen av stortingsmeldingen våren 1997, har etter mitt syn fått uønskede konsekvenser i form av store og økende konflikter mellom rovdyr og saue- og tamreinnæringen. Dagens rovdyrforvaltning er svært konfliktfylt, og etter mitt syn bør noe gjøres raskt av myndighetene for å redusere konfliktnivået.

Husdyrhold har stor betydning som næring for distriktene. En økende rovdyrstamme har medført at store deler av utmarksområdene som før ble benyttet til beiteområder, i dag ikke blir benyttet til dette formålet på grunn av rovdyrenes herjinger. Dersom utmarksområder i de mest rovdyrutsatte områdene skal kunne brukes til beiting,

krever det kontinuerlig gjeting for å unngå store tap av dyr. Store og til dels uoversiktlige beiteområder medfører at en slik driftsmåte både blir kostbar og ulønnsom for eierne. I enkelte områder er rovdyrproblemene så store at de mange tap av dyr får store økonomiske konsekvenser for eierne, og dermed også for de bygdesamfunnene som blir berørt. Store tap, som øker år for år, og funn av skadde og drepte dyr er også en psykisk belastning for eierne. Jeg syns det er rimelig at de som skal leve av husdyrhold, får anledning til å gjøre det slik at man i hvert fall kan utnytte de ressursene som man fra naturens side er gitt. Derfor bør det i løpet av året fremmes en ny rovdymelding, slik at saue- og tamreinnæringen vet hvilke rammevilkår politikerne her i huset vil gi dem i fremtiden.

Jeg vil minne om at kjerneområdemodellen ble innført uten at det var blitt foretatt noen konsekvensutredning. Stortinget hadde under behandlingen av rovdymeldingen i 1997 svært liten oversikt over hva konsekvensene ville bli ved en slik forvaltning. Resultatet ser vi i dag. Kjerneområdene for rovvilt har fungert dårlig fordi rovvilt jakter på mat i form av husdyr eller elg, hjort osv. og derfor, selvfølgelig, ikke bryr seg om de politisk vedtatte kjerneområder. Dersom det er lite mat for rovdirene innenfor et kjerneområde, tar rovdirene seg ut av området og etablerer seg der det er mer mat i form av bufe eller annet jaktbart vilt. At kjerneområdemodellen ikke har fungert særlig godt, er også blitt påpekt av flere, bl.a. en rekke kommune- og fylkestingspolitikere, sauebønder, tamreineiere og organisasjoner, som Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norges Skogeierforbund, for å nevne noen. Kjerneområdet for jerv er ett eksempel på at forvaltningen ikke har maktet å følge opp Stortingets todelte forvaltningsmål, med det resultat at jerven i løpet av en treårs tid har spredd seg til store deler av Sør-Norge. Kjerneområdene bør avvikles og erstattes med generelle tiltak for bestandssikring av rovdyr.

Det er viktig at rovviltforvaltningen også ses i sammenheng med forvaltning av annet vilt i skog og utmark. Det er i den sammenheng verken hensiktsmessig eller ønskelig at en kraftig økning av rovviltstammen skal skje på bekostning av den positive utviklingen som har skjedd i Norge etter krigen når det gjelder bestanden av elg, hjort og rådyr.

Jakt og uttak av de store rovdirene er svært krevende. Derfor bør uttak av rovdyr som gjør skade eller skaper truende situasjoner, skje raskt og effektivt. Ved uttak av skadedyr eller for å holde bestanden under kontroll må relevante tekniske hjelpemidler tillates. De restriksjonene som en har i dag sammen med kvoter og fellingstillatelse, fører til et lavt uttak. Ifølge opplysninger fra Statistisk sentralbyrå var fellingsprosenten i 1999–2000 for jerv 66 og for gaupe 68.

Det bør også vurderes å utvide jakttiden og gi tillatelse til å bruke flere jaktmetoder for å øke fellingsprosenten som blir satt for kvotejakt. Ett eksempel er å starte jakten på rovdyr tidligere om høsten, slik at den sammenfaller med annen jakt, og at en begynner før mørketiden i Nord-Norge. Det må åpnes for mer fleksible jakttider og

-metoder som i større grad hensyntar de lokale forholdene. Det bør også vurderes å gi en stor skuddpremie på rovdyr.

Forvaltningsmyndighetene må ta sitt ansvar og sørge for at kvotene blir oppfylt. Jeg har svært liten tro på at økte bevilgninger til forebyggende rovviltskader og omstillingstiltak vil hjelpe, men at svaret ligger i en omlegging av dagens rovviltpolitikk. De totale kostnadene med dagens rovviltforvaltning må også legges fram for at man bedre skal kunne forutsi de økonomiske konsekvensene av en fremtidig rovviltforvaltning, uansett hvilken forvaltning en ønsker i fremtiden.

Jeg tar opp Fremskrittspartiets og Senterpartiets forslag i Dokument nr. 8:7 og Dokument nr. 8:18.

Presidenten: Representanten har teke opp dei forslaga han refererte til.

Bent Høie (H): Siden den siste stortingsmeldingen om rovdyrforvaltningen ble behandlet av Stortinget i 1997, har rovdysituasjonen endret seg betydelig. Dette skyldes flere forhold. For det første har det vært en betydelig vekst i rovdyrstammene. For det andre har selve forvaltningen av rovdirene skjerpet konflikten mellom ønsket om levedyktige rovdyrstammer og utnyttelsen av utmarksressursene. Det betyr at myndighetene ikke har lyktes i å oppnå det todelte målet som ble slått fast i rovdymeldingen: å kombinere målsettingen om levedyktige rovdyrstammer med aktive utmarks næringer. Dette har medført økonomiske og følelsesmessige belastninger for næringsdrivende i tamreindrift og husdyrhold og konflikt med jakt og friluftinteresser. Resultatet er et markert høyere konfliktnivå. Utviklingen har tydelig vist at rovdyrforvaltningen og de virkemidlene som ble fastlagt ved behandlingen av St.meld. nr. 35 for 1996-97, og som i hovedsak var en videreføring av St.meld. nr. 27 for 1991-92, ikke i tilstrekkelig grad har klart å håndtere den situasjonen som har oppstått.

Høyre mener derfor at det er behov for en ny og helhetlig gjennomgang av rovdyrpolitikken. En slik gjennomgang må skje innenfor rammen av Bern-konvensjonens bestemmelser om ivaretagelse av det biologiske mangfoldet og samtidig sikre næringsdrivende i husdyrhold og tamreindrift muligheten til å ta i bruk utmarksbeitene. Målsettingen må være å utvikle en politikk som gjør det mulig å kombinere levedyktige rovdyrstammer med friluftinteresser og utnyttelse av utmarksressursene. Høyre mener det er viktig at Stortinget fatter en helhetlig beslutning om rovdyrpolitikken basert på oppdaterte bestandsanslag og faglige vurderinger knyttet til utviklingen av rovdyrstammene samt konsekvensene for de ulike næringene og friluftslivet. Uten en slik samlet gjennomgang risikerer man å trekke fram enkeltstående forslag og vedtak som ikke ses i sammenheng, og som fører til en uheldig fragmentering av rovdyrpolitikken. Dette er det nå bred tilslutning til i Stortinget. Av de fire Dokument nr. 8-forslagene som en nå har til behandling, er det Dokument nr. 8-forslaget fra Høyres representanter som vil bli vedtatt. Da er det naturlig å minne om at

det ikke er lenger enn tre måneder siden at miljøvernminister Siri Bjerke i et svar på et skriftlig spørsmål fra representanten Bjørn Hernæs skrev at hun ikke så behov for en ny gjennomgang av de hovedlinjer og mål som ligger til grunn for dagens rovdyrpolitikk. Statsråden begrunnet dette med at stortingsflertallet, bestående av Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, så sent som i Budsjett-innst. S. nr. 9 for 1999-2000 fastslo at hovedlinjene i rovdyrpolitikken ligger fast.

I den siste tiden – ikke minst gjennom de forslagene som er til behandling her i dag – har Senterpartiet i denne saken vist at de nå ønsker å legge seg etter Fremskrittspartiet. Felles for disse partienes forslag er at de tar for seg en begrenset del av rovdyrproblematikken i et forsøk på å løfte fram de upopulære delene av politikken. Da er det lett å glemme at ulven er kommet for å bli i Norge, og det må også deres politikk basere seg på, både sett i forhold til at vi har en lang grense til Sverige, og ikke minst sett i forhold til at vi også skal oppfylle de internasjonale forpliktelsene som vi har gått inn på. Derfor er det spesielt at en i denne saken – for å bruke et bilde – velger å spinne seg et nytt valgkampplagg på den konflikten som er oppstått i forhold til ulven.

Det er i denne saken grunn til å berømme saksordførers arbeid med å etablere et bredt politisk samarbeid for å få til en balansert rovdyrpolitikk som kan dempe konflikten. Og vi er spesielt glad for at en gjennom innstillingene i disse fire sakene har klart å justere rovdyrpolitikken i vår retning, ved å gripe fatt i en del av de utfordringene som vi står overfor. Dermed føler vi i Høyre at vi har fått gjennomslag for viktige ting i disse sakene, bl.a. å få fram en rovdryrmelding der en foretar en helhetlig gjennomgang av politikken, og ikke bare tar for seg løsevevne deler. For oss som var imot den delen som går på kjerneområder da vi behandlet rovdryrmeldingen sist, er det viktig at en ikke her driver politikk på enkeltelelementene, men at alle partiene tar et ansvar for helheten. Og det har saksordføreren i denne saken klart å få fram på en utmerket måte. Så får vi håpe at den rovdryrmeldingen som nå blir lagt fram, har en grundig analyse av de problemene som foreligger, og hvor en ikke minst kommer med nye forslag som gjør at en også i Norge kan ha en kombinasjon av levedyktige distriktsnæringer og en fornuftig rovdryrpolitikk.

John Dale (Sp): På vegner av Senterpartiet og Framstegspartiet tek eg opp to forslag. Det eine lyder slik:

«Stortinget ber Regjeringa om å leggja fram for Stortinget forslag til nytt forvaltingsområde for ulv.»
Ordlyden i det andre er følgjande:

«Stortinget ber Regjeringa på eigna måte, og før Regjeringa fattar vedtak i saka, gjere Stortinget kjent med kva konsekvensar gjennomføringa av nytt forvaltingsområde for ulv vil få for utmarksnæringer, ressursutnytting, økologi, dyreverv og trivselen i lokalsamfunna, og også gjere greie for økonomiske fylgjer, medrekna omfanget av framtidige erstatningar.»

Utsiktene er små for at desse forslaga får fleirtal her i dag, trass i at dei både er rimelege og fornuftige. Kva er

så forklaringa? Jau, i det fyrste tilfellet er den konstitusjonell. I innstillinga les eg at eit fleirtal av partia går mot å senda ulveplanen til Stortinget fordi ein slik framgangsmåte vil skapa uklare ansvarstilhøve mellom regjering og storting. Det er i høgste grad ei oppkonstruert problemstilling. Ho synest å byggja på ein føresetnad om at Regjeringa fekk nok retningslinjer å halda seg til ved handsaminga av rovdryrmeldinga i 1997. På det punktet kan det i dag reisast stor tvil. Forvaltningsplanen, slik me har vorte kjende med den fram til no, er neppe i tråd med dei oppfatningar og førestellingar som rådde i Stortinget då hovudlinjene for rovdryrpolitikken vart drøfta. Og det har hendt mykje frå 1997 og fram til i dag. Konflikane har stige dramatisk. Grunnlaget for rovdryrpolitikken er no så usikkert at eit samla storting i dag vil be om å få utarbeidd ei ny rovdryrmelding om erfaringane. Alt dette er gode argument for forslaget i Dokument nr. 8:8. Slik situasjonen er, bør sjølv sagt forvaltningsplanen leggast fram for Stortinget.

Men så i neste omgang argumenterer fleirtalet for at denne typen forvaltningsplanar krev ein kompetanse som Stortinget ikkje i tilstrekkeleg grad har. Stortinget bør ikkje ha noka meining om nivået for levedyktig bestand av ulv i Noreg eller føreta vurdering av forvaltningsmodellar og oppfølging av desse. Merknaden er utruleg interessant, og den vekkjer historiske assosiasjonar. Her talar embetsmannsstaten – den sig igjen innover oss og festar grepet sitt. Eg er glad for å få protokollert ein slik viktig observasjon. Er ikkje Stortinget kompetent til å vurdere forvaltningsmodellar? Kva er sonering, kva er kjerneområde, står ikkje desse modellane sentralt i vår prinsipielle tenking? Eignar ikkje slike spørsmål seg for Stortinget? Nei, seier fleirtalet. Det hindrar likevel ikkje den same flokken i å ha klare meiningar om forvaltningsplanen for jerv. Jerv kan Stortinget drøfta, men ikkje ulv. På dette punktet går fleirtalet i sin argumentasjon, etter mi oppfatning, i oppløysing. Forklaringa kan vera at det for tida er politisk vanskelegare å handtera ulven enn andre rovdryr.

Så nokre ord om det andre forslaget, som heller ikkje synest å få fleirtal i dag. I forslaget ligg det krav om at konsekvensanalysar vert gjennomførte før Regjeringa fattar vedtak om å setja forvaltningsplanen for ulv i verk. Det er i tråd med prinsippet for moderne miljøforvaltning. Det er preposisjonen «før» som her er det viktige ordet. Fleirtalet derimot vil ha slike analysar lagt fram etter at forvaltningsplanane ligg føre, ubegripeleg nok. Det kan me som er i opposisjon i rovdryrpolitikken, berre ta til etterretning. Likevel er det på sin plass å minna om følgjande: Frykt er i dag eit alvorleg fenomen i mange lokalsamfunn. Trivselen står i fare. Politisk kan me ikkje formulera oss bort frå desse problema. Det er ikkje nok å skriva at me forstår folks frykt. Det må handling til. Der som Stortinget f.eks. set i verk konsekvensanalysar av ulveplanane på førehand, vil det vera til stor hjelp. Eg viser igjen til forslaget frå Senterpartiet og Framstegspartiet.

Til sist vil eg seia meg glad for at Stortinget ber om å få framlagt ei ny rovdryrmelding. Men mindretallet, som eg tilhøyrer, føreslår at meldinga vert lagd fram innan ut-

gangen av dette året. Og me ynskjer at meldinga skal innehalda noko meir enn presentasjon av erfaringar, me krev omlegging av rovdyrpolitikken på fleire punkt.

Senterpartiet vil i dag stemma for eit forslag om å utvikla kjerneområda. Det same standpunktet hadde partiet i 1997. Som kjent vart kjerneområda innførte utan konsekvensanalysar, og i dag talar erfaringane sitt tydelege språk. Me har ikkje behov for fleire utgreingar. Og faktisk ser det ut til at også fleirtalet er på glid i riktig retning, i det minste krev fleirtalet at bruken av kjerneområda vert teken opp til drøfting i den nye stortingsmeldinga. Det er i alle fall eit lyspunkt.

Hallgeir H. Langeland (SV): John Dale frå Senterpartiet brukte omgrepet «flokken» om fleirtalet i stortingsalen. Eg får håpa han ikkje tenkte på lagnaden til andre flokkar i dette landet.

SV er heilt klar på at det ikkje må settast i verk ei nedskyting av ulveflokkar nå. Det er fleire grunnar til det, men ikkje minst forholdet til Bern-konvensjonen og dei avtalane me har med Sverige, krev at me tar oss tid og brukar hovudet. Det har dessutan kome informasjon som set spørjeteikn ved kor mange familiegrupper av ulv som faktisk finst. SVs råd til Regjeringa er derfor at den må syta for å få alle fakta på bordet, og også syta for at så vel Bern-konvensjonen som avtalane med Sverige blir oppfylte. Det er svært uheldig dersom den norske regjeringa handlar på ein måte som kan svekka samarbeidet med våre svenske naboar. Me bør venta til den nye rovdyrmeldinga kjem, som altså er i 2003.

Men la det vera sagt: Skulle Regjeringa likevel velja å setta i verk ei nedskyting, må dette ikkje gå ut over ulvegrupper som kan definerast som ei fullstendig familiegruppe.

Det er på sin plass å minna om at i forhold til problemstillingar knytte til sauehold, er faktisk ulven og ørna eit likt problem, men lite, mens det er jerven som er den store syndebukken.

SV er svært godt nøgd med at eit stort fleirtal, med unntak av Senterpartiet og Framstegspartiet, sluttar seg til forslaget frå SV om å utvikla eit forsøksprosjekt med førebyggjande og forskingsbasert arbeid i rovdyrutsette områda. Det er ikkje nokon som meiner at det ikkje er problem knytte til rovdyr, småfe og bufe samt menneske når dei skal leva i det same området. Men det er faktisk eksempel på at det er mogleg å laga løysingar som reduserer motsetningane, og her kan Noreg gjera ein jobb.

Dei mange utfordringane i rovdyrpolitikken krev auka innsats også frå styresmaktene side. Mykje tyder på at vi veit lite om korleis rovdyrbestanden lever og veks. SV er derfor opptatt av å gjera noko med dette, og viser m.a. til forsøk i Abruzzo i Italia, der styresmaktene har satsa stort på førebygging. Her har ein systematisk over mange år arbeidd for at rovdyr, bufe og menneske skal kunna fungera saman. Området, som var fråflyttingstrua, opplevde ei monaleg oppblomstring ved at m.a. ungdom flytta tilbake. SV, og nå altså også fleirtalet, ynskjer at ein høst erfaringar frå slike prosjekt, at ein plukkar ut eitt eller to område i Noreg og tilfører monalege ressursar for å

driva førebyggjande og forskingsbasert arbeid. Eit slikt prosjekt vil kunna innebera ny kunnskap om rovdyrspørsmål, samtidig som det kunne vera ei spanande distriktssatsing av interesse for m.a. ungdom.

Utfordringa til miljøvernministeren blir altså å få fortgang i dette, å få i gang dette prosjektet i god tid før vi får den nye rovdyrmeldinga, som me skal handsama i 2003. Eg vil spesielt utfordra statsråden til å svara på om det er mogleg å få i gang eit slikt prosjekt.

Elles ser SV fram til ei heilskapleg og grundig handsaming av problemstillingane i 2003, som òg SV har gått inn for, altså at me får ei ny rovdyrmelding og ein ny heilskapleg gjennomgang som kan sikra oss ei skikkeleg rovdyrforvaltning i dette landet.

Elles vil eg varsla at SV vil røysta imot II i forslaga til vedtak i Innst. S. nr. 113 og i Innst. S. nr. 111.

Tore Nordtun (A) (komiteens leder): Det er flere forhold å ta hensyn til i vår rovdyrpolitikk. Vi kan ikke se bort fra at Norge har internasjonale forpliktelser, og det ligger også sterkt nedfelt i dagens innstillinger og ved behandlingen av rovdyrpolitikken, det gjelder ikke minst forholdet til Bern-konvensjonen og FN-konvensjonen om biologisk mangfold. Alle land som har ratifisert disse konvensjonene, har et betydelig ansvar for å følge dem opp.

Svenske myndigheter ønsker å ha et ord med i laget når det gjelder hvordan vi skal utøve vår ulvepolitikk. Vi har nå merket oss svenskenes reaksjoner, og de påstår at vi skyver mer og mer av ansvaret for vernet av ulv og bjørn over på dem.

Et så rikt land som Norge bør være et forbilde og et foregangsland når det gjelder å ta vare på det biologiske mangfoldet og beskytte våre rovdyr. Vi kan ikke forvente at et fattig land som Tanzania skal ta vare på sine rovdyr, mens Norge lar være. Alle land må ta ansvar for å bevare truede dyrearter.

Etter Stortingets behandling av rovdyrmeldingen i 1997 har hele Norge, med unntak av samiske reindriftsområder, vært ett forvaltningsområde for ulv. I dette området skal ulven ha et strengt vern inntil en målsetting på åtte-ti familiegrupper i Sør-Skandinavia er nådd. I dette området skal en akseptere etablering av familiegrupper. Det er et flertall på Stortinget som mener at det er Regjeringen som skal tillegges forvaltningsansvaret, og som skal fastsette detaljerte grenser for forvaltningsområdene for ulv. Men flertallet går i II i forslaget til vedtak inn for at det geografiske området for den nye forvaltningsplanen for ulv avgrenses så mye at konfliktene kan reduseres til et minimum innenfor målsettingen om levedyktig bestand av ulv i Norge. Dette forslag til vedtak er et klart signal til Regjeringen.

Dette viser også hvilket dilemma vi står overfor i vår rovdyrpolitikk. Vi må balansere hensynet til bufedrift med en levedyktig bestand av rovdyr. Dette er ikke enkelt, men ved hjelp av forebyggende tiltak og en aktiv forvaltning vil konfliktene kunne reduseres. Jeg mener at det i rovdyrdebatten bør fokuseres mer på muligheter enn på problemer.

I andre land klarer man bl.a. ved gjeting og gjeterhunder å minimalisere husdyrtapene. Men vi skal også ta menneskenes frykt på alvor. Det gir seg bl.a. utslag i økende mistillit mellom forvaltning, utmarksnæring og verneinteressene. Her mener komiteens flertall at disse reaksjonene – for noen reelle hverdagsproblemer – må tas på alvor, i erkjennelsen av at dette ikke i tilstrekkelig grad har vært gjort tidligere.

Stortinget vil i dag, også sett i forhold til det som ble gjort i 1997, legge opp Regjeringens håndtering av nå-gjeldende ulveforvaltning. Jeg regner med at vi vil komme tilbake til en mer dyptgripende debatt også om vår rovdyrpolitikk under behandlingen av stortingsmeldingen om Rikets miljøtilstand, som er like rundt hjørnet.

Steinar Bastesen (TF): Vi har i dag fått lagt på bordet fire innstillinger om rovdyrpolitikk, og jeg synes det er på høy tid.

Etter at jeg tok opp denne problematikken allerede under valgkampen i 1997, og videre gang på gang fra denne talerstolen, har jeg delvis blitt latterliggjort i media. Men det har åpenbart satt noen spor etter seg i denne salen, siden vi nå har fått oss forelagt disse forslagene som nå er til behandling. Endelig ser det ut til at også Stortingets flertall har begynt å våkne med hensyn til denne problematikken, som har fått lov til å utvikle seg.

Her påberoper en seg at vi er forpliktet i henhold til Bern-konvensjonen til å opprettholde levedyktige bestander av ulv i dette landet. Det er ikke nevnt med ett eneste ord i Bern-konvensjonens tekst at man skal ha levedyktige bestander av noen rovdyr! Derimot presiseres det i et brev fra konvensjonens sekretariat i 1996 at hvert land har ansvaret for at alle arter som hører naturlig hjemme i landet, skal eksistere i levedyktige bestander. Men det er ikke teksten i Bern-konvensjonen. Det er *sekretariatets* brev, og må betraktes som en meningsytring fra sekretariatets leder. Første gang dette ordet dukket opp, var i forbindelse med en formulering til forarbeidene til viltloven i Norge i 1981, og som senere ble bygd inn i speilvendtprinsippet i viltloven, der alle arter i utgangspunktet er fredet. Senere har begrepet blitt brukt i diverse rovdrymeldinger, men det har *aldri* vært en del av Bern-konvensjonens tekst! Det er litt påfallende at det først var nevnt i 1981 og etterpå kommer som et uttalelse fra sekretariatet til Bern-konvensjonen.

Ulven var påstått utryddet i Norge i 1996 – den har vært utryddet i en årrekke. Vi har bilder fra en jakt på Finnmarksvidda der Forsvaret skjøt den siste ulven. Den har vært utryddet. Den var utryddet fram til 1996-97. Det må være verdensrekord i formering det som har skjedd de siste tre årene. Hvordan går det an at en bestand som ikke var eksisterende, og som slett ikke kunne være levedyktig fordi det var for lite av den, plutselig opererer i et – jeg vil påstå – ukjent antall familiegrupper og flokker, jf. Langelands uttalelse nettopp fra denne talerstolen? Det er usikkerhet om hvor mange det er. Det kan i realiteten være flere hundre. Hvordan kan det skje i løpet av tre år? Det er for meg ufattelig. Men det er dokumentert at det fantes hybrider her i landet. Etter gjentatte forslag

ble det foretatt gentesting og påvist hybrider. Men da var pressen snar og også ulveelskerne snare til å komme fram i VG: Ulvemor har vært utro! (Munterhet i salen) Samtidig leser vi at ulver eter hunder til frokost, middag og kveld. Merkverdig! Det ser ut som de parrer seg med maten sin! (Munterhet i salen).

Så er det et annet tema jeg har lyst til å nevne. Dette er dyr som formerer seg med opptil fem-seks individer pr. år. Fem-seks unger får de hvert år. Hvert par får minst tre som overlever. Så vidt jeg vet, bruker de verken kondom eller p-piller! (Munterhet i salen) Vi står foran en eksplosjon hvis ikke noe gjøres. Og det er på høy tid at dette temaet blir tatt opp og debattert. Vi står overfor en utradering av distriktsjordbruket, og vi står overfor en utradering av gleden ved å gå i skogen. Og det er Stortingets ansvar!

Per Roar Bredvold (Frp): En rovdyrdebatt kan spenne fra den ene ytterligheten til den andre. Noen ønsker ubegrenset med rovdyr i Norge, mens andre helst så de var borte fra norsk jord.

For Fremskrittspartiet handler dette om livskvalitet for dem som blir berørt av våre store rovdyr – en livskvalitet som består av forskjellige ting for den enkelte av oss. Men i hovedsak inneholder ordet «livskvalitet» trygghet for å kunne bo og leve i distriktene samt ha mulighet til å leve med og av det naturen kan gi. I ca. 100 år har vi hatt en begrenset rovdyrstamme som har levd uten altfor store komplikasjoner med mennesker. Men i de siste årene har antallet dyr økt betraktelig, slik at mange i dag opplever dem som en ren trussel for en videre eksistens av våre distrikter. Mange hevder at det nå er rovdyrene eller menneskene man må ta et valg mellom.

Når man fra kjøkkenvinduet sitt i nord i Hedmark kan filme åtte ulver samtidig, må vel de aller fleste av oss være enige i at det ikke bare er positivt spennende å bo der, men at man også føler redsel – redsel for å la sine barn leke ute, redsel for selv å være ute, redsel for å bevege seg i naturen, redsel for å høste av det naturen kan gi. Det er en umulighet å ha bufe som hel- eller attåt-næring eller å tilby naturen som rekreasjonsområde med f.eks. jakt på elg og rådyr.

Disse momentene samt mange flere gjør rovdryrsaken til et spørsmål om våre distrikter som blir berørt av rovdyr, skal kunne bestå, eller om de etter hvert blir tømte for fastboende og kun blir feriesteder noen uker i året.

Mange forståelsepåere hevder at de såkalte rovdryrsonene vil kunne begrense og redusere rovdryrenes skadevirkninger. Men for de menneskene som lever i disse sonene, vil hverdagen fortone seg helt håpløs. Når ulver snuser på gjerdet rundt barnehagen, må de fleste kunne skjønne at mange foreldre har svært liten lyst til å ha sitt barn der.

I de områder som sonene er foreslått i, er det også ofte begrenset med tilbud om arbeidsplasser. Derfor er det naturen kan tilby, av stor betydning for å kunne skaffe seg en inntekt. For mange er derfor det å ha bufe som en attåt-næring en nødvendighet for å kunne få en inntekt å leve av, slik at man også i fortsettelsen skal kunne leve her

med sin familie. For dem som har satset helt på denne næringen, er det svært vanskelig å kunne omgjøre denne investeringen, og man vil kunne stå på bar bakke etter en kort tid.

Det har også i den senere tid skjedd mye positivt innenfor landbruket når det gjelder å tilpasse seg samfunnet for øvrig. Her kan nevnes at noen har satset på opplevelser og jaktturer med alt fra full til enkel service. Men når rovdirene først har tatt bufe, er det kort vei til bl.a. elg og rådyr, og det blir da lite å ha opplevelsesturer på. Svært mange jegere har også mistet sin jakthund og følgesvenn, og dermed også på denne måten fått redusert sin livskvalitet og sitt inntekspotensial. Det har også blitt registrert flere og flere mennesker med psykiske problemer på grunn av rovdirenes herjinger og den uro dette medfører.

Det viser seg at stadig flere, også enkeltpersoner og organisasjoner, etter hvert har blitt mer og mer skeptiske til kjerneområdemodellen eller de såkalte soner. Kjerneområdet for jerv er et godt eksempel på at forvaltningen ikke har maktet å følge opp Stortingets todelte forvaltningsprofil, med det resultat at jerv i løpet av en treårsperiode har spredd seg til store deler av Sør-Norge. Og her er vi ved problemets kjerne.

Fremskrittspartiet vil også minne om at kjerneområdemodellen ble innført uten at det var foretatt noen konsekvensutredning. Stortinget hadde den gang svært liten oversikt over hva konsekvensene ville kunne bli ved en slik forvaltning. Det er vel ingen hemmelighet at dette har fungert svært dårlig. Det sier seg selv at f.eks. ulven, som kan bevege seg mange mil i løpet av et døgn, selvfølgelig går dit matfattet er, når den siste sau, rådyr og elg er oppspist der den befinner seg.

Dermed har og får en grense på et kart svært liten betydning. Dette vil si, noe humoristisk i denne sak, at rovviltet har vist svært liten interesse og evne til å oppfatte de signaler som samfunnets miljøarkitekter har gitt, og rovdyra gir i praksis blaffen i disse kjernområders grenser. Rovviltet følger maten, så enkelt er det. Da hjelper det svært lite å ta sauen ut av kjerneområdene; ulven flytter selvfølgelig etter. Mat må den ha.

Derfor må modellen med kjerneområder avvikes snarest og erstattes med generelle tiltak for bestandssikring av norske rovdyr, noe vi er forpliktet til i henhold til Bernkonvensjonen. Men det er ikke dermed sagt fra Fremskrittspartiets side at Norge skal ta hele dette ansvaret alene.

Noen hevder at ulven er utryddingstruet. Dette er feil. På verdensbasis er det flere hundre tusen ulver, og noen få fra eller til i Norge skulle dermed ikke være av så stor betydning for vår fauna. Det må til mer samarbeid med våre naboland.

Grethe G. Fossum (A): Gjennom en tiårsperiode har Stortinget diskutert rovdyrpolitikk, og jeg er overbevist om at møtet med virkeligheten i «Rovdyrland» har vært både tøft og overraskende for mange, både politikere og byråkrater.

Gjennom perioden har det vært mange gode teoretiske forslag om hvordan konflikten mellom husdyr og rovdyr

skal løses. For løses skal den jo! I dette Stortinget har vi slått fast at man skal fortsette å ha både rovdyr og bruk av utmarksbeite for sauebønder. Blant de teoretiske forslagene som har vært mest foreslått og entusiastisk støttet av både stortingspolitikere og byråkrater, er gjeting. I fjor fortalte imidlertid miljøvernavdelingen i Hedmark at gjeting ikke viste noe spesielt gode resultater, så det kunne vi ikke satse på. Det har også vært snakk om flytting av sau fra et beite til et annet. – Ikke særlig lurt det heller, når en vet at beitet man hadde tenkt å flytte til, var opp-tatt, og at rovdirene faktisk fulgte etter.

I en tidlig fase av rovdyrpolitikken hørte vi også at ulven verken svømte eller hoppet over gjerder, noe ulven faktisk har motbevist. Og tro det eller ei, ulven er faktisk ikke redd for mennesker lenger heller. Det nye i rovdiredebatten nå er at protestene ikke bare kommer fra sauenæringen, men også fra helt vanlige mennesker som ikke har sau i det hele tatt, men som bruker skogen som rekreasjon. De setter spørsmålsteget ved rovdyrpolitikken vi fører. De føler at rovdyrpolitikken ikke er ensbetydende med bedre livskvalitet for dem selv.

Siden 1993 har det i Hedmark vært en økning fra 3 000 rovdirtatt sau til 9 000 i år 2000. Det betyr at erstatningsutbetalingen for år 2000 er på 11,6 mill. kr., mens de forebyggende tiltakene er på ca. 3 mill. kr. Det ligger mange lidelser bak disse tallene, og mye tap av nattesøvn og leting i utmark etter kadaver. Det nye nå for landsdelen jeg kommer fra, er at man ønsker å legge ytterligere byrder på befolkningen og sauenæringen. Med ulvesone mellom grensen og Glomma i Hedmark vil man øke skadene og lidelsene ytterligere. Jeg synes det er verdt å merke seg at det er svært få kommuner i dette landet som har ønsket å ta på seg byrdene ved å være vert for ulvefamilier. De eneste jeg har fått opplyst som helhjertet har sagt ja til det, er Porsgrunn og Arendal kommuner. Tanken er fristende og nærliggende, men jeg vil ikke påføre andre de vanskelighetene vi selv har.

Forslaget fra Sverige om en økning av ulvebestanden til 500 er svært lite gjennomtenkt, om jeg kan si det forsiktig. 500 ulver betyr 50 nye familiegrupper, og med ca. 5 nye ulvevalper hvert år vil det gi 250 nye ulver hvert eneste år. Vi vet også at ulven spiser gjennomsnittlig 10 kg kjøtt pr. dag, og spør du meg, er dette en ulvebestand ute av kontroll, og jeg finner meg ikke i å bli kalt barbar av verken svensker eller amerikanere fordi jeg ikke vil ha en slik situasjon i grensetraktene mellom Norge og Sverige.

Det blir bestemt i dag at vi skal ha en ny rovdirmelding. Det er viktig å understreke at denne rovdirmeldingen ikke bare omhandler økonomi, for det er ikke bare snakk om økonomi. Vi klarer ikke å betale oss ut av dette problemet. Mange mennesker protesterer fordi deres livskvalitet forringes, jaktmulighetene blir dårligere, og store skogområder legges øde fordi folk verken vil bo der eller være der, og fordi sauen og viltet blir tatt av rovdyr. Jeg synes derfor det er viktig at konsekvensanalysen av rovdyrpolitikken vi har ført, tar opp i seg hva som skjer med bosetting: Bli det fraflytting eller tilflytting, hva skjer med kulturlandskap og kulturbeite, hvordan påvirkes jakt og fiske av dette – og ikke minst folks friluftsliv?

Representanten Bjørn Hernæs var veldig stolt av at man hadde fått til en rovviltmelding. Jeg er ikke stolt før konsekvensene av rovviltmeldingen blir tatt hensyn til.

Jeg har lyst til å si at jeg kommer til å stemme mot geografisk forvaltningsområde for ulv og kjerneområde for rovvilt, og jeg ønsker at rovviltmeldingen skal komme i 2001.

Statsråd Siri Bjerke: Jeg registrerer at et flertall i komiteen legger til grunn at hovedlinjene og målsettingene i rovviltforvaltningen, slik de kommer til uttrykk gjennom St. meld. nr. 35 for 1996-97 og senere behandlinger i Stortinget, fortsatt ligger fast. Det innebærer bl.a. at rovviltpolitikken skal utformes innenfor rammene av de internasjonale konvensjoner, at det skal sikres levedyktige bestander av ulv, bjørn, jerv og gaupe, og at den todeltede målsettingen om å sikre både aktiv næringsvirksomhet i utmark basert på bufe og tamrein og levedyktige rovviltstammer, skal videreføres. Dette innebærer også at forvaltningen skal ta utgangspunkt i en differensiering av områder for å skape størst mulig forutsigbarhet for næringsutøvere og lokalbefolkning, og at lokalbefolkningen så langt som mulig skal trekkes aktivt med i beslutningene innenfor rammene for målet om levedyktige rovviltstammer.

Jeg har merket at komiteen peker på at det siden St. meld. nr. 35 for 1996-97 ble fremmet, er igangsatt en rekke tiltak i tråd med Stortingets vedtak for å begrense skadenivået og dempe konfliktene, og at disse tiltakene er av en slik karakter at de «må få virke en tid», som det står, før en kan vurdere de samlede effektene. Blant annet på denne bakgrunn ber flertallet i komiteen om at det senest innen utgangen av 2003 ønskes en evaluering og en helhetlig gjennomgang av rovviltpolitikken i en egen stortingsmelding. Komiteen uttaler videre at meldingen bør bygge på internasjonale miljøkonvensjoner, herunder Bern-konvensjonens forpliktelser, og hovedlinjene i rovdyrpolitikken.

Regjeringen vil følge opp dette.

Når det gjelder forvaltningen av jerv spesielt, peker flertallet i komiteen på at utviklingen i det sønorske jerveområdet bør følges nøye, og at den pågående evalueringen av jerveforvaltningen i regi av Direktoratet for naturforvaltning denne vinteren vil kunne gi svar på om det kan være aktuelt å finne fram til nye forvaltningsmodeller for jerv som framover i tid bedre kan ivareta den todeltede målsettingen i rovdyrpolitikken. Jeg har her merket meg at Regjeringen har Stortingets fullmakt til å gjennomføre en eventuell avvikling av kjerneområdet for jerv dersom dette viser seg hensiktsmessig for å nå målene i rovdyrpolitikken.

Når det gjelder forvaltningen av ulv, merker jeg meg at det er et flertall i komiteen som ønsker at forvaltningsområdet for ulv skal avgrensnes ytterligere i forhold til den avgrensningen som ble foretatt av Stortinget mot områder med samisk tamreindrift, gjennom rovviltmeldingen i 1996-97. Dette er fordi etablering av ulvegrupper i for store geografiske områder kan bidra til ytterligere problemer knyttet til forvaltning og kontroll av bestanden.

Flertallet legger til grunn at forvaltningsområdet på den ene side bør avgrensnes så mye at konfliktene kan reduseres til et minimum. På den annen side bør ikke området avgrensnes mer enn at det over tid gis mulighet til en byrdefordeling mellom ulike områder innen forvaltningsområdet.

Det er også et flertall i komiteen som mener at fastsetting av et forvaltningsområde for ulv er et spørsmål av forvaltningsmessig karakter, som det derfor tilligger forvaltningen ved Regjeringen å avklare.

Dette er i tråd med mitt og Regjeringens syn på hvordan den framtidige forvaltningen av ulv bør håndteres, og jeg vil sørge for at dette blir fulgt opp.

Jeg har videre merket meg at et flertall i komiteen ber Regjeringen om på en egnet måte å komme tilbake til Stortinget med et gjennomarbeidet opplegg for hvordan man tenker seg at et forvaltningsområde for ulv vil fungere i praksis. Jeg viser også til at komiteen i forbindelse med en ny stortingsmelding om rovviltpolitikken ønsker at Regjeringen kommer tilbake med en vurdering av erfaringene med ulveforvaltningen. Det ønskes også at en så raskt som mulig etter at de fylkesvise forvaltningsplanene foreligger, og senest i løpet av første halvår 2002, legger fram en konsekvensanalyse av disse fylkesvise planene for Stortinget.

Regjeringen vil om kort tid presentere for Stortinget et forvaltningsområde for ulv som ivaretar hensynet til at konfliktene kan reduseres til et minimum, samtidig som det over tid gis mulighet til en byrdefordeling mellom ulike områder innenfor forvaltningsområdet. Videre vil Regjeringen presentere for Stortinget en konsekvensanalyse av opplegget med fylkesvise forvaltningsplaner for store rovdyr i løpet av første halvår 2002. Planleggingen av arbeidet med en ny stortingsmelding vil starte opp raskt, og det tas her sikte på å legge fram en helhetlig gjennomgang av rovviltpolitikken, og den vil bli lagt fram for Stortinget senest innen utgangen av 2003.

Komiteen peker på at konfliktnivået i forhold til rovdyrspørsmålet er voksende, at mange gir uttrykk for at de ikke blir tatt på alvor i rovdyrdebatten, og at frykt, depresjon og andre psykiske problemer følger i kjølvannet av ulvens tilstedeværelse.

Dette er en problemstilling jeg er svært opptatt av. Forekomsten av rovdyr i norsk fauna kan påvirke livskvaliteten på ulik måte, og frykt for liv og helse er for mange viktig. Jeg vil i dette arbeidet særlig legge vekt på å framskaffe objektiv kunnskap om hvordan vi skal ta hensyn til også store rovdyr når vi ferdes i områder der kontakt med mennesker kan forekomme. Dette vil være kunnskap om rovdyreens levemåte, biologi og forholdsregler dersom det oppstår kontakt mellom store rovdyr og mennesker, og forholdsregler som skal hindre rovdyr i å bli for nærgående. Bestandsutviklingen for ulv tilsier en mer aktiv forvaltning i tiden som kommer. Dette innebærer at felling blir et virkemiddel som vil bli brukt stadig oftere, både for å regulere bestanden og for å ta ut enkeltindivider av ulv som viser en truende eller nærgående atferd.

Jeg merker meg at flertallet i komiteen legger til grunn et fortsatt høyt ambisjonsnivå i rovdyrpolitikken

gjennom en videreføring av målsettingene fra rovviltmeldingen i 1996-97, samtidig som tap og konflikter skal reduseres i forhold til dagens situasjon. Dette innebærer etter komiteens vurdering at det må sikres et effektivt uttak av rovdyr utenfor kjerneområder og skadedyr der fellingstillatelse er gitt, en styrking av bestandsregistreringen, større satsing på forebyggende tiltak og særskilte tiltak for reindriftsnæringen. Jeg er enig i disse prioriteringene, og vil bidra til at de blir fulgt opp.

Videre har jeg merket meg at flertallet i komiteen ber Regjeringen utvikle et forsøksprosjekt med forebyggende og forskningsbasert arbeid i rovdyrutsatte områder, basert bl.a. på erfaringene fra tilsvarende problemområder i andre land.

Regjeringen vil så raskt som mulig komme tilbake til Stortinget med et opplegg for et slikt forsøksprosjekt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Øyvind Korsberg (Frp): Statsråden var i sitt innlegg ikke inne på en ting som har stor betydning for norsk rovviltpolitikk, og det er Sveriges rovviltpolitikk. Svenske myndigheter vil jo øke sine rovdyrstammer. Forslaget går ut på at ulvebestanden skal økes til 500, at jervebestanden skal økes til minimum 400, at bjørnebestanden skal være på 1 000 dyr, og at gaupebestanden holdes på ca. 1 500 dyr.

Konsekvensen av den svenske rovdyrpolitikken vil bli økt innvandring av svenske rovdyr på norsk jord, som vil medføre store tap for sauebønder og tap av annet jaktbart vilt som f.eks. elg og hjort. Samtidig vil det jo skape frykt hos en del av dem som bor ute i distriktene – naturlig nok.

Jeg har fått opplyst at det i høst har vært gjennomført flere møter mellom forvaltningsmyndighetene og departementene i de to landene for å sikre en god kontakt og gjensidig informasjon. Fra norsk side er det lagt vekt på å formidle synspunkter på hvilke problemer norske myndigheter vil stå overfor med en voksende rovviltbestand i våre naboland. Det kunne det ha vært veldig interessant at statsråden sa noen ord om. Ser ikke statsråden behov for snarest å få en ny behandling av helheten i rovdyrpolitikken, og slik at de som blir berørt, vet hva myndighetene ønsker å gjøre i fremtiden, slik at de har en oversikt over den livssituasjonen og den livskvaliteten som de skal ha i fremtiden?

Statsråd Siri Bjerke: Det har de siste årene vært et nært samarbeid med Sverige når det gjelder rovdyrforvaltning, og det er også et nært samarbeid med Sverige for tiden. Jeg kan informere om at det er full enighet mellom Norge og Sverige når det gjelder synet på bestandsutviklingen av rovdynene, og at tallene, slik de kommer fram i Norge om ulvebestanden, deles fullt ut på svensk side.

Så er det selvfølgelig slik at hvert enkelt land har et ansvar for å nedfelle nasjonalt prinsippene for rovdyrforvaltning og også oppfølgingen i praksis. For tiden pågår det en slik debatt i Sverige, som det gjør i Norge, og

en har både kortsiktige og langsiktige mål for bestanden på svensk side. De kortsiktige målene er langt mer beskjedne enn de tallene som representanten Korsberg tok opp, og skiller seg ikke så mye fra de tallene som Stortinget har lagt til grunn når det gjelder ulvebestanden i Norge. Jeg ser ingen grunn til å endre de norske målene på bakgrunn av det som skjer i Sverige, men jeg ser et veldig stort behov for en fortsatt tett kontakt med svenske myndigheter, og en effektiv oppfølging av vår nasjonale politikk i lys av dette.

John Dale (Sp): Fleirtallet i Stortinget går inn for at konsekvensanalysar skal setjast i verk *etter* at dei fylkesvise forvaltningsplanane for ulv er realiserte. Men denne framgangsmåten er oppsiktsvekkjande, fordi den bryt med hevdvunne prinsipp innan norsk miljøforvaltning. Det eine er at konsekvensanalysar skal koma i forkant av tiltak. Det andre er prinsippet om å vera føre var. Eg vil be miljøvernministeren kommentera denne situasjonen. Eg vil her visa til det forslaget Senterpartiet og Framstegspartiet har sett fram. Der vert Regjeringa bedden om å presentera konsekvensane *før* ulveplanen vert realisert. Korleis vurderer miljøvernministeren dette forslaget i lys av dei forvaltningsprinsippa eg nettopp nemnde?

Og så ei sak til. Stortinget vil i dag truleg vedta forslag om å – som det står – «avhjelpe de menneskelige omkostninger som er knyttet til rovdyrpolitikken». No er ikkje «avhjelpe» noko godt ord, det burde stått «forebygge». Like fullt, me kan spekulera på kva som i praksis kan koma ut av eit slikt vedtak. Eg vil spørja statsråden: Vil ikkje konsekvensanalysar i tråd med føre var-prinsippet vera det beste botemidlet mot frykt og redusert trivsel i våre lokalsamfunn?

Statsråd Siri Bjerke: Til begge spørsmålene fra representanten Dale må jeg si at jeg er mer opptatt av hva vi kan få til i praksis, enn av å gå ned i disse forvaltningsmessige prinsippene. Jeg tror nemlig at både de evalueringene vi skal gjøre på fylkesbasis, og en senere konsekvensutredning, sammen med det arbeidet vi hele tiden gjør for å evaluere de tiltakene vi gjennomfører – det gjelder de forebyggende tiltakene, det gjelder hvordan fellingsvedtakene følges opp, det gjelder de ulike sidene ved rovdyrforvaltningen – gir oss det grunnlaget vi trenger for stadig å komme opp med tiltak som kan redusere konflikten mellom det å ha sau på utmarksbeite og ønsket om samtidig å ha rovdyr i norsk natur. Jeg er svært tilfreds med flertallsinnstillingen fra komiteen, men jeg vil ikke overdrive den store forskjellen i forhold til at vi hele tiden må være på vakt og finne ut om dette er tiltak som er på rett spor. Jeg ser et stort handlingsrom nettopp for nye tiltak på det forebyggende området og i ulike deler av rovdyrforvaltningen parallelt med at vi legger til rette for en senere konsekvensanalyse.

Hallgeir H. Langeland (SV): Mitt første spørsmål går på den planlagde nedskytinga av ulveflokkar i forhold til reaksjonar som iallfall eg har sett i svensk presse frå m.a. regjeringa, der dette ikkje blir sett på med særleg

positive auge i forhold til den samarbeidsavtalen som ein har med Sverige. Eg vil gjerne ha statsråden sitt syn på det, samtidig som eg òg vil høyra i forhold til Bern-konvensjonens artikkel 1 og 6, der ein både legg vekt på dei nasjonale forpliktingane og dei forpliktingane ein har i samarbeid med andre land, om ei slik nedskyting vil vera i samsvar med desse avtalane.

Så må eg seia at eg er veldig glad for miljøvernministerens positive respons på det forslaget frå SV som nå har fleirtal i Stortinget, når det gjeld prosjekt som faktisk kan føra til ei distriktssatsing, der ein altså samlar saman folk og rovdyr og bufe og sånt og får dei til å leva saman. Det er ei moglegheit som ikkje alle i Arbeidarpartiet trur på, men som faktisk fungerer i nokre område av verda, m.a. Italia. Mitt spørsmål er: Kor raskt trur statsråden ein kan koma tilbake med ei slik sak?

Mitt siste spørsmål er knytt til noko som representanten frå regjeringspartiet, Arbeidarpartiet, Grethe Fossum var opptatt av, nemleg den manglande innsatsen ein har for forebygging, og SV sluttar seg til den kritikken frå representanten frå regjeringspartiet. Betyr det at Regjeringa ut frå denne kritikken vil syta for at dette området blir prioritert i dei komande reviderte budsjetta og dei komande rundane?

Statsråd Siri Bjerke: Først til det foreslåtte forskningsprosjektet. Jeg kommer ikke opp med en dato, men dette er et tiltak som Regjeringen vil følge opp så raskt som mulig, og jeg vil også trekke det fram i forhold til representanten Dales spørsmål for et øyeblikk siden, fordi jeg tror at denne typen forebyggende arbeid også kan være viktig i forhold til det som senere skal bli en konsekvensutredning.

Det er slik at Direktoratet for naturforvaltning har forhåndsvarslet en mulig felling av en-to familiegrupper av ulv i Hedmark. Dette er et vedtak som er forhåndsvarslet, men ennå ikke varslet. Det kan komme på mitt bord, idet det er annonsert klager på vedtaket dersom det blir fattet. La meg for min egen del si, uten å gå inn i et konkret vedtak, at dersom det blir aktuelt med felling av ulv i Norge, vil det skje i henhold til de samarbeidsavtaler vi har med Sverige, og i henhold med våre internasjonale forpliktelser. Det vil i så fall være snakk om en reduksjon i veksten i ulvestammen basert på at vi har nådd et bestandsmål, slik det er fastlagt fra Stortingets side, og slik det ligger fast, og som en del av et helhetlig forvaltningsopplegg som er i tråd med disse målsettingene. Det er riktig at det fra svensk side er uttrykt bekymring i forhold til dette. Det er forhold jeg skal ha kontakt med min svenske kollega om i den nærmeste tiden. Jeg kan bekrefte at vi vil satse på forebyggende tiltak i forhold til rovdyrproblematikken også i tiden framover, slik vi har gjort til nå.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Gunnar Kvasheim (V): Grunnet tåke på Gardermoen startet jeg dagen med en og en halv times befaring over Østlandet. Det var for så vidt relevant i forhold til

dagens tema, for det var fin sporsnø i store deler av området.

Venstre vil videreføre hovedlinjen i norsk rovdyrpolitikk. Den er et balansert kompromiss, hvor de ulike interessene er avstemt på en god måte. Det skal ikke være tvil om at Norge skal ha levedyktige og reproduserende bestander av de fire store rovdirene. Vi holder også fast ved en todelt målsetting som sikrer jordbruket utnyttelse av utmarksressursene på en måte som åpner for rein- og sauedrift innenfor økonomisk akseptable rammer.

Behandlingen av de fire forslagene vi i dag har foran oss, bekrefter at hovedlinjen i rovdyrpolitikken ligger fast og skal videreføres. Det åpnes for en ny debatt i kjølvannet av en stortingsmelding i 2003, og da vil det være naturlig med en evaluering på grunnlag av de erfaringer og den kunnskap en da har. Fra Venstre vil det også i forlengelsen av det være naturlig å bygge videre på hovedlinjen i rovdyrpolitikken, men åpne for de justeringer som den kunnskapen en da har, tilsier.

Det er Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre som utgjør den mest omfattende flertallskonstellasjonen i behandlingen i dag, men i realiteten følges vi også av Høyre og SV. Det er positivt at det er et så bredt flertall som vil videreføre politikken på et så konfliktfylt område. Det legges opp til noen justeringer. Det er naturlig ut fra de erfaringer vi høster. Det vil være useriøst ikke å ta på alvor det vi lærer, og det vi får av innspill. Resultatet ville da blitt et kraftig tilbakeslag for den etablerte rovdyrpolitikken.

Målet er å dempe konfliktnivået samtidig som målsettingene ligger fast. De som sår tvil om at dagens behandling representerer en videreføring av rovdyrpolitikken – ja de gjør rovdyrpolitikken en bjørnetjeneste. De legitimerer at det arbeides for endringer som det ikke er grunnlag for, i de innstillingene vi i dag behandler. Senterpartiet og Fremskrittspartiet har som et alternativ valgt en annen linje – en tydeligere linje – enn det de ved enkelte foregående anledninger har lagt opp til. Det virker klargjørende. Det gir mindre rom for fortolkninger av hva som er etablert politikk når mindretallet går sin egen vei og ikke skal dekkes av de samme formuleringer som brukes av flertallet, som står for en annen politikk.

Det er behov for forbedringer og justeringer på en del vesentlige områder. Det legges opp til at bestandsregistreringen skal styrkes ytterligere. Satsingen på forebyggende tiltak har økt betydelig de siste årene, og det legges nå opp til en ytterligere styrking. Jeg tror også det er viktig at en kommer i gang med forsøksprosjekt basert på erfaringene fra andre land. Det vi her står bak, er forpliktende målsettinger, som vi også må være villige til å ta de budsjettmessige konsekvensene av. En del av disse tiltakene har hastekarakter, og en må derfor sette i gang arbeidet med dette og ikke avvente behandlingen av den bebudede stortingsmeldingen.

Det åpnes også for justeringer når det gjelder jerv. Det betyr ikke at en renonserer på målsettingen om jervebestanden, men vil vurdere om det finnes en mer tjenlig forvaltningsmodell enn kjerneområder. Det inngår i norsk rovdyrpolitikk at det skal kunne foretas uttak av

enkeltdyr, og jeg synes det er tilfredsstillende det statsråden nå legger opp til i forhold til den aktuelle saken med ulvebestanden på Østlandet. Det er snakk om uttak for å forholde seg til en vekst i bestanden som er en del av den politikken vi skal ha for å nå de målsettinger vi har. Det representerer ikke en ny kurs, og det er det veldig viktig å få slått fast for Venstre.

Presidenten: Dei talarar som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Odd Holten (KrF): Stortinget behandler i dag hele fire ulike spørsmål knyttet til forvaltning av våre fire store rovdyr. Motsetningene er store med hensyn til hvordan forvaltningen skal gjennomføres. Mange opplever i dag rovdyr i sitt nærmiljø, noe som skaper en betydelig redusert livskvalitet for de mange som er bosatt i områder der dyrene i dag ferdes.

Dagens rovdyrforvaltning har etter min vurdering ikke fungert godt nok og slik flertallet tidligere forutsatte. Flertallet gir nå verbalt uttrykk for forståelse for den utrygghet og reduserte livskvalitet mange opplever ved dagens forvaltning. Men de som har rovdirene innpå sitt nærområde, opplever nok flertallets innstilling som ord uten handling.

Etter min vurdering er forvaltningsområdene for ulv av så prinsipiell karakter at saken bør behandles i Stortinget. Det er Stortingets ansvar å ta denne type beslutning. Fysiske og psykiske plager som følge av ulv rammer befolkningen, som vi folkevalgte har som oppdragsgivere, og derfor blir det etter min oppfatning for enkelt og passivt å overlate dette til forvaltningen. Ingen er uenig i at det kreves kompetanse for å få til en god beslutning om en fremtidig forvaltning, men dette saksområdet er i så måte ikke spesielt i forhold til andre viktige og tunge saker Stortinget må fatte beslutning i. Skal dette bli Stortingets praksis, blir det få saker etter min vurdering som Stortinget har fagkompetanse til. Små forvaltningsområder for ulv vil føre til stort press i disse områdene, og hvordan tenker en seg at en skal få til en byrdefordeling innenfor trange områder?

Jeg beklager dagens flertallsinnstilling om vår rovdyrforvaltning. Høringene fra våre lokale politikere er etter mitt syn ikke i sterk nok grad blitt tatt hensyn til. Alvorlig blir det også når signaler fra fagperson, f.eks. kommunelege, ikke blir tatt på alvor. Jeg mener derfor det er grunnlag for å anmode Stortingets representanter om grundig å vurdere mindretallets forslag, og jeg vil anbefale at flest mulig stortingsrepresentanter slutter seg til disse forslagene.

Kenneth Svendsen hadde her overtatt presidentplassen.

Bendiks H. Arnesen (A): Rovdyrpolitikken engasjerer, og meningene er sterke. Jeg har imidlertid aldri hørt en eneste gårdbruker som har tatt til orde for å utrydde alle rovdyr, men de etterlyser en bedre styring av bestan-

dene. Dette mener jeg nå at Regjeringen er godt i gang med.

I Troms – det fylket jeg kommer fra – er det jerven som i størst grad har ført til tap av dyr på beite. De dyreeierne som er påført store tap som følge av for stor rovdyrbestand, har lenge etterlyst statlige jegerkorps som kan ta ut de kvotene som er fastsatt. Det er viktig at kvotene tas ut, slik at bestanden ikke vokser ukontrollert. Nå etableres slike korps, og jeg føler meg sikker på at dette vil gi gode resultater.

Jeg tror også at det er viktig å gi kommunene mer ansvar i rovdyrpolitikken ut fra de ordninger som er vedtatt. Lokal kunnskap er veldig viktig i denne sammenheng. Det er også viktig at erstatningssystemene fungerer raskt og effektivt, slik at de som livnærer seg av husdyrhold, slipper å lide økonomiske tap i tillegg til det tapet det er å miste dyr.

I disse dager raser det en debatt om hvor forferdelig det er å felle rovdyr. Med god hjelp av enkelte nordmenn blir vi i utenlandske medier framstilt som barbarer. Senest i dag mottok jeg personlig en e-post fra en person i Sverige om dette. Jeg tror slike holdninger og reaksjoner er et tegn på at altfor mange lever så utrolig langt fra en normal kontakt med naturen. Dette bekymrer meg oppriktig, fordi slikt kan få alvorlige konsekvenser for hvordan menneskene i framtiden skal kunne skaffe seg føde.

Se for eksempel på de forunderlige reaksjonene som framkommer fordi vi driver fangst av hval og sel. Jeg er redd for at miljøaktivister og organisasjoner er i ferd med å gjøre miljøet en bjørnetjeneste. Vi kan stå i fare for å radere ut bygdenæringene og dermed bosettingen i distriktene dersom fanatiske holdninger til slike spørsmål får fotfeste. Dette ser jeg på som en veldig stor miljøtrussel og en trussel mot matproduksjonen i framtiden.

Tor Nymo (Sp): Mange talere før meg har vært inne på problemene omkring veksten i ulvebestanden, og vi skal ikke underslå at ulven i enkelte områder er et stort problem. Men det er nå likevel slik at de to suverent største skadegjørerne er gaupe og jerven, ikke ulven og bjørnen.

Nå er også tallenes tale rimelig klar. I 1999 ble det utbetalt erstatninger for ca. 13 000 sauer som var tatt av jerv, og 9 300 sauer som var tatt av gaupe. For bjørn og ulv var tallene henholdsvis 3 125 og 622. Erstatningsutbetalingene til reindriften viser dette enda klarere. I 1999 ble det ikke utbetalt erstatninger som følge av skader forårsaket av ulv, mens det ble utbetalt erstatning for 51 bjørnedrepte dyr. Tilsvarende tall for jerv og gaupe var henholdsvis 1 729 og 2 310.

Jeg har lyst til å understreke at jeg ikke legger vekt på dette i mitt innlegg for å bagatellisere de problemene vi allerede har med ulv og bjørn, men jeg synes likevel det er viktig å understreke at de største tapene i utmarksnæringene skyldes gaupe og jerv. Dette gjelder ikke minst i store deler av Nord-Norge, der en nå har områder både i Troms og Nordland hvor en har tallrike stammer av både jerv og gaupe. Jeg er innforstått med at stortingsflertallet ønsker å ha levedyktige stammer av disse to rovdirene, men har svært vanskelig for å se at det skal være nødven-

dig med så tette bestander som en nå har enkelte steder i Troms og Nordland. På Nordkalotten, som inkluderer både Norge, Sverige og Finland, er det således en felles bestand, og da bør forvaltningen ta hensyn til det. På den norske siden av grensen nordpå er jerve- og gaupebestanden i dag altfor stor mange steder.

I hele Nord-Norge mister vi tusenvis av sauer og reinsdyr hvert eneste år som følge av rovdyrskader. Det svir like mye i lokalmiljøet og er like vondt for brukeren selv om det er jerv og gaupe som står bak tragediene. Dette bør Regjeringen ta med seg i det videre arbeidet. Det er kanskje på tide å spørre hvorfor sauetap som følge av ulv og bjørn her sørpå blir gjenstand for så mye oppmerksomhet, mens de virkelige store skadegjørerne nordpå nesten ikke får noen. Det er mange som undrer seg på hvorfor det skal være slik, særlig når tallenes klare tale forteller hvor de reelle problemene er størst.

Karin Andersen (SV): Først vil jeg si at jeg er glad for at det skal komme en ny rovdryrmelding. Det er nødvendig, og den bør bli både grundigere og mer realistisk enn den vi har nå. Det er fordi man har vedtatt en politikk som på en del områder er urealistisk.

Stortinget må vite hva de gjør når de vedtar en rovdryrpolitikk. Det synes jeg også det er behov for å understreke etter det som har vært sagt fra enkelte i dag. Rovdyrpolitikken er først og fremst urealistisk fordi man ikke har sett på de samlede problemene i de områdene som skal huse alle de fire store rovdryrene. Man har ment at det samtidig skal gå an å drive småskala utmarksbeite med sau. Det er urealistisk politikk som går på flere temaer, bl.a. at det ikke ble gjort et skikkelig arbeid med forebyggende tiltak før man planla å bygge opp bestandene. Næringa og bygdene har måttet slåss for det i ettertid, og det har ikke gjort stemningen særlig god. Det var ikke gjort skikkelig arbeid for å få erstatningsordninger på plass der storsamfunnet bar kostnadene, og der en ikke trengte 20 vektball på høgskolen for å skjønne søknadsskjemaet og nå fram. Det har vært urealistisk ikke å ha et klart og tydelig skille mellom politikk innenfor og utenfor kjerneområdene. Det har vært urealistisk ikke å vite hvordan økt ulvebestand ville virke inn som et samlet trykk.

Det har også vært helt umulig å få flertallet til å interessere seg for den store økologiske ressursen som ligger i utmarksbeite. Der er det ressurser som bygdene trenger å ta vare på. Nå er det visst også usikkert om Sverige den gangen aksepterte de bestandsmålene som Stortinget satte, og at de ikke skulle sette i gang et utdigg politisk press mot Norge når vi fulgte opp de bestandsmålene som vi en gang slo fast. Jeg synes det hadde vært ærligere å ta konsekvensen av dette, slik som svenskene har gjort. De har avfolket bygda si og lagt ned småbrukene. Det ønsker ikke jeg. Men nå later vi som om de problemene som oppstår, er utslag av vrangvilje og rovdryrhat på bygdene. Jeg vil påstå at det er myndighetenes håndtering og motvilje mot medvirkning når problemer oppstår, som har pisket opp stemningen, f.eks. når sauebønder ikke får lov til å gå over til geit, som vi vet klarer seg mye bedre i

rovdryrutsatte områder, når representanter for myndighetene påstår at det overhodet ikke er farlig for mennesker med rovdryr. Selvfølgelig er det mye som er mye mer farlig, men i gitte situasjoner kan det være farlig, og slike signaler skaper ikke særlig tillit.

På enkelte områder i dag ønsker jeg å stemme med flertallet. Jeg ønsker å stemme for punkt 4 i mindretallsforslaget i Innst. S. nr. 112, som går på å få skikkelig oversikt over hva erstatningene egentlig koster, jeg ønsker å stemme for II i Innst. S. nr. 113 og for II i Innst. S. 111, og jeg ber om at det blir gitt anledning til å stemme punktvis under mindretallsforslaget i Innst. S. nr. 112.

Torny Pedersen (A): Så er vi i gang igjen med debatt om våre fire store rovdryr: bjørn, jerv, gaupe og ulv. Det vil si – vi snakker ikke lenger om alle fire artene, vi snakker stort sett bare om ulv, og det er nok riktig sett i forhold til den utbredelse den har fått siden rovdryrmeldingen i 1997. Men allikevel er det viktig å minne om at jervebestanden er for stor fra Trøndelag og nordover. I fjor ble 800 sauer erstattet på grunn av ulvedrap, mens over 13 000 sauer ble erstattet på grunn av jervedrap. Også reieneierne lider store tap. Faktisk er det slik i nordre Nordland at reieneierne ser seg nødt til å legge ned driften bare på grunn av rovvilt, og spesielt jerven. Her er beiteforholdene gode, og slaktevekten er den beste i landet. Men hva hjelper det når man nesten ikke har dyr å slakte? Da er livsgrunnlaget uansett borte. Dette gjelder også for enkelte saueiere.

Tross dette er vi optimistiske i Nordland dersom det snarest kan settes inn mer midler til arbeidet med bestandsregistrering, slik at man til enhver tid kan vite hvor stor rovdryrstammen er. Først da kan avskytingen virke etter sin hensikt, og avskytingen bør være tilnærmet 100 pst. av fastsatt kvote. Samtidig skal det også lønne seg å drive med forebyggende arbeid. Jeg har ikke hørt noen i Nordland som mener at verken jerven eller de andre rovdryrene skal utryddes, men forvaltningen må nå snart begynne å vise resultater ut fra grunnlaget som ble lagt i innstillingen til rovdryrmeldingen i 1997.

Ulv skal vi selvfølgelig ha i Norge, og da er det nødvendig med forvaltningsgrenser, eller sonegrenser, som det også heter. Skal Norge greie å håndtere forpliktelsene etter Bern-konvensjonen og FN-konvensjonen, må vi til enhver tid være sikker på at vi har ulvefamilier i Norge og i Sør-Skandinavia. Dette kan vi best ivareta med å stedfeste begrensede soneområder lokalisert utenom de største beiteområdene.

Jeg er glad for at flertallet i komiteen respekterer at den geografiske soneinndelingen for ulv er det forvaltningens og Regjeringens ansvar å stedfeste. Jeg er optimistisk i forhold til det arbeid Miljøverndepartementet har satt i gang for å kartlegge og lage et prosjekt som kan gi oss svar på om ulven er en fare for mennesker. Redsel og forringet livskvalitet skal vi ta på alvor.

Flertallet i komiteen ber Regjeringen legge fram en rovdryrmelding senest i 2003. Til da bør myndighetene ha en total oversikt over hvordan man best skal forvalte de fire store rovdryrene, slik at vi i framtiden kan ha robuste

bestander. Til da har vi også fått erfaring med soneinndelingen for ulv. Med et godt samarbeid lokalt og sentralt håper jeg at de fleste av oss vil være stolte over at vi i Norge greier å ta vare på vårt biologiske mangfold og samtidig ivareta utmarksnæringen.

Åse Wisløff Nilssen (KrF): Rovdyrdebatt engasjerer, og mange er – mer eller mindre – berørt. Konfliktnivået har steget dramatisk, og altfor mange sliter med uønskede konsekvenser av dimensjoner, både økonomisk og ikke minst psykisk. Den psykiske biten vil jeg dele i to: de som er redd for å møte eksempelvis en ulv på en tur i skogen, men mer alvorlig er den psykiske belastning – og nå en akseptert medisinsk diagnose – på grunn av angrep på husdyr. Som stortingsrepresentant føler jeg ansvar for at forvaltningen av rovdyr skjer på en måte som ikke påfører store grupper av mennesker sykdom og lidelser.

Jeg anser at de som lever med rovdyrproblematikken på nært hold, har stor kompetanse på området, og de må lyttes til og tas på alvor. De lever med alle de konsekvenser som ikke ble presentert da rovdymeldingen ble vedtatt.

Det er viktig med en ny stortingsmelding, men den bør komme raskt. Flertallet har innstilt på at meldingen skal foreligge innen utgangen av 2003, og da kan vi kanskje regne med behandling i Stortinget i 2004. Det er ca. fire år fram i tid. Ut fra de tilbakemeldinger jeg får, er det for lenge til, og det kan ha gjort ubotelig skade for de distrikter som er spesielt berørt. Derfor har jeg valgt å støtte mindretallet i denne saken, da det ligger nærmest de tilbakemeldinger jeg får, både fra eget fylke og andre fylker, og ut fra egne vurderinger.

John Dale (Sp): Det var innlegget frå saksordføraren Bror Yngve Rahm som fekk meg til å ta ordet. Representanten argumenterte mot forslaget om at konsekvensanalysar bør leggjast fram før forvaltningsplan for ulv vert sett i verk. Han hevda at me ikkje har tid til å venta på ei slik klargjering. President, det er svært mykje som hastar i denne saka, men akkurat det har me tid til. Eg er altså ikkje samd i det saksordføraren sa på dette punktet.

Ulvestamma kan regulerast uavhengig av konsekvensanalysar knytte til framtidige modellar. Det er heilt opplagt. Saksordføraren påstand rimar lite med den avskytinga av ulv som akkurat no er ei brennaktuell sak.

Så vil eg nytta høvet til å presisera Senterpartiets prinsipielle utgangspunkt. Me vil ha ei balansert rovdyrforvaltning. For å nå dette målet må dagens rovdyrpolitikk endrast. Etableringa av levedyktige rovdyrbestandar må skje i eit sørskandinaviske perspektiv. Me må uavhengig av landegrensene finne område der konfliktpotensialet er minst. Det kan såleis ikkje vera ei sjølvstendig målsetjing å etablera levedyktige bestandar i Noreg. Eg vil streka under ordet «sjølvstendig». Det er meiningslaust å snakka om svensk eller norsk ulv. Noreg må oppfylle sine internasjonale plikter som følgjer av levedyktige bestandar i det sørskandinaviske området, i tråd med Bern-konvensjonen. Dette er bakgrunnen for at Senterpartiet vil stemma mot II i Innst. S. nr. 111.

Per Sandberg (Frp): Jeg skal ikke si så mye om alle de konfliktene som har kommet i kjølvannet av norsk rovdyrpolitikk. Men jeg synes det er litt skremmende at vi på en måte også har en blokk som bagatelliserer redselen og den skremselen som rovdirene i Norge utgjør i forskjellige distrikter.

I den forbindelse vil jeg sitere følgende fra Namdalens historie:

«I siste del av forrige århundrede var rovdyrplagen i Namdalen det rene helvete. Overhallas bygdehistorie skriver om bjørn som slo inn fjøsdørene og henta ut kyrne. På Kvalstad tok bjørnen seg ned i fjøset ved å rive av taket. Ungene ble fulgt av bevæpna folk til og fra skolen.»

Og det er hundre år siden. Så prøver vi i dag å fremstille dette som at det ikke er situasjonen. Men jeg kjenner igjen situasjonen, slik er det faktisk.

Jeg synes også det er litt meningsløst at vi i to land som er naboer med hverandre, har motsetninger i forhold til oppbygging og nedtrapping av ulvestammen. Jeg synes også i likhet med representanten Dale at det er helt meningsløst å snakke om norsk og svensk ulv. Det er for meg veldig viktig å se på denne ulvestammen i en større sammenheng. Da er mitt spørsmål: Er det virkelig slik at ulven er truet? Flere representanter har vært inne på det tidligere i dag, og betviler det spørsmålet.

Da er det for meg litt artig å ta fram en statistikk når det gjelder felling av ulv og bjørn i alle nordområdene. Det viser seg eksempelvis at fra 1983 til 1994 ble det i Norge felt bare 0,6 ulv, mens det i Russland i samme tidsrom ble felt 10 500 ulver. Likevel har de den bestanden de har. Det ble felt 3 796 bjørner, og det ble felt 10 425 ulver i det tidsrommet. Så snakker vi om at rovdyr er truet av utrensing! Jeg tror ikke noe på det. Det er også litt interessant å se på i forhold til Danmark, som tok bort den siste ulven i 1717. Det har iallfall ikke påvirket faunaen eller noe som helst i den sammenhengen. Ulven er et vandrende dyr. Derfor synes jeg det er merkelig at vi skal holde på og ta innover oss at det i Norge er mangel på ulv.

Jeg tror hensynet til befolkningen i de områdene som er så presset som de er, skal gå foran hensynet til enkelte ulver, og det er min opprinnelige mening. Det er også merkelig, synes jeg, at det ikke blir et flertall i Stortinget for å fremskynde behandlingen og få en ny rovdyrpolitikk. Jeg synes det er ansvarsfraskrivelse å utsette dette i opptil fire år.

Eirin Faldet (A): Det er nok mange i denne salen som synes at vi fra Hedmark er svært opptatt av rovdyr. Jeg vil vinkle mitt innlegg inn mot den biten som dreier seg om den følelsesmessige siden. Det er mulig for dem som synes dette er lite politikk. Det er mulig å skaffe seg erfaring og kunnskap ved å snakke med alle dem som holder husdyr, som har sau i Hedmark, de eierne som må ut og sanke kadavre, hente inn de dyrene som de faktisk har stelt og pleid og hatt et nært forhold til, for da tror jeg kanskje at noen hver ville endre oppfatning.

Enkelte vil kanskje si at det er jo så mye sau i dette landet. Men dette handler altså om å finne igjen de dyre-

ne som en faktisk er glad i. Rovdyrene dreper ikke på stedet. De forsyner seg av deler av dyret og lar resten ligge igjen, så de faktisk plages og pines i timer, dager og døgn.

Nå snakkes det mye om sau og rovdyr, men rovdyrene, særlig ulv, går faktisk også løs på småviltet. Dette medfører at småviltet blir betydelig redusert, og det vil vel storsamfunnet ikke finne seg i, antar jeg.

Svenskene kritiserer norsk rovdyrforvaltning. Tenk det! I de svenske grensetraktene bor det ikke folk lenger. Det er ingen som holder husdyr i de svenske grensetraktene. De har redusert muligheten for husdyrhold, så rovdyrene, som svenskene er så opptatt av, opplever faktisk at de må til Norge for å spise, fordi Norge har opprettholdt en distriktsvennlig politikk. Men samtidig blir altså dette rovdirenes spiskammer – og dette kan vi vel ikke finne oss i?

Helt til slutt: Naturen er veldig flott i Hedmark, og enkelte steder er det det vi lever av. Vi kan ikke finne oss i at rovdyra hindrer oss fra å ta skogen, naturen og marka i bruk. Jeg vil så pent jeg kan, be statsråden effektivere vedtak om felling av to ulvefamilier i Østerdalen i Hedmark så snart som mulig. Dette vil lette situasjonen betydelig.

Kjellaug Nakkim (H): Jeg vil gjøre statsråden oppmerksom på og be ham legge merke til at de som deltar i denne debatten, er fra de områdene hvor man stort sett er veldig presset i rovviltpolitikken og har virkelig store problemer med rovviltet. I Østfold er vi sterkt plaget med ulv. Det er blitt et stort problem, og det er en stor konflikt mellom befolkningen og ulven.

Da Bern-konvensjonen ble undertegnet, var det ikke ulv i Norge, og det var heller ikke noen bestand av ulv i Norge da rovviltmeldingen ble debattert i 1997. Allikevel vedtok flertallet i Stortinget da å opprette kjerneområder for ulv, uten at man visste konsekvensen av det. I dag går flertallet inn for at man ikke kan oppheve kjerneområder for ulv, fordi man ikke vet konsekvensene av å gjøre det. Dette synes jeg er veldig inkonsekvent. Høyre var enstemmig mot å opprette kjerneområder, og det mener jeg Høyre fortsatt bør være. Jeg kommer i hvert fall til å stemme for mindretallets forslag her om «å avvikle kjerneområdene».

Vi kan være glad for at vi har fått gjennomslag for at man skal ha en ny rovviltmelding, men det er veldig bekymringsfullt at flertallet gir så mange direktiver til statsråden at jeg kan se for meg at det ikke kommer til å bli noe særlig nytt i rovviltforvaltningen hvis man skal holde seg til hva flertallet sier i denne saken. Men jeg håper jo at statsråden vil gå inn i dette med åpent blikk, og at man vil fremme en seriøst behandlet rovviltmelding. Jeg må også si, i likhet med flere andre her, at jeg synes det må være unødvendig å vente helt til 2003 før man får fram en ny rovviltmelding, og vil derfor stemme for mindretallets forslag.

Vi vil alle ha en balansert rovviltforvaltning. Vi vet at rovdirene er kommet for å bli, og vi skal ta oss det ad notam. Når jeg ser at man ønsker å avskyte to flokker i

Hedmark, forstår jeg det ut fra de problemene som er der. Men da har jeg et spørsmål til statsråden. Hun sa at hun ville gå inn for en felling av skadedyr – eller hun kalte det dyr som var «truende». Og da blir mitt spørsmål: Hva ligger i dette med «truende»? Vil man være villig til å ta ut skadedyr som er i så tett befolkede områder som i Østfold, og vil man kunne si at gjerdehoppere er truende? Vil man si at ulv som er på jakt etter hunder og katter, er truende? Og vil man ta disse på tross av at man nå avskyter to ulveflokker i Hedmark?

Signe Øye (A): Rovdyrproblematikken, og det gjelder spesielt ulv, har blitt en veldig vanskelig sak for de fylkene og kommunene som har rovdirene i sitt nærområde. Det er jo ikke rart, for det er de som føler problemene på kroppen. Og jeg må bare si at i Østfold er problemene store. Det tror jeg først og fremst beror på at folketettheten er så stor i et arealmessig lite fylke. Da blir det vanskelig å unngå konflikter mellom rovdirene – ulven i dette tilfellet – og de som bor der. Ukentlig er det også oppslag i avisene om tragedier, og mange sier at de har sluttet å gå tur i skogen, de har sluttet å plukke bær, og de bruker ikke skogen slik som de gjorde før. Da blir det heller ikke lett å si at dette er bare hysteri og må dysses ned.

Derfor er det bra at det nå blir vedtatt at Stortinget på ny skal få seg forelagt en rovdirmelding, og at problemene på nytt skal bli belyst. Men jeg mener at det burde være mulig å få denne fram til Stortinget lenge før 2003. Vi har mye erfaring så langt, og det er ingen grunn til at dette skal pine og plage dem som er mest berørt, i enda mange år.

Det heter også i Innst. S. nr. 113 at det skal skje et raskere uttak av rovdirene. Men det jeg er veldig skuffet over, er at det skal skje kun utenfor de forvaltningsområdene som man har pekt ut i dag. Det betyr at vi som er i de forvaltningsområdene, ikke vil oppleve noen bedring.

Når det gjelder om ulv skal kunne tas ut og defineres som skadedyr, har jeg lyst til å spørre miljøvernministeren: Anser man en ulv som spiser en hund i nærheten av hjemmet, for å være et skadedyr eller ikke? Skal vi unngå den frykt og reduserte livskvalitet som finnes der ulven lusker rundt hushjørnet, må det være mulig å definere de nærgående dyrene som dyr med en unormal atferd og som skadedyr, og at de dermed kan tas ut.

Saksordfører mente at det må være en byrdefordeling når det gjelder rovdirene våre. Det er ikke slik det føles i dag. I dag føles det som om noen skal belastes med dette, mens andre slipper fri.

Jeg vil også stemme for flere av de mindretallsforslagene som er fremmet i de fire innstillingene.

Per Roar Bredvold (Frp): I spørsmålet om våre rovdirene må det samarbeides mer med våre naboland slik at vi får en rovdirepolitikk som er mer i samsvar med den norske. Rovdyrene har, som tidligere nevnt, kunnet bevege seg langt, og dermed er heller ikke en riksgrense av betydning. Derfor er mange som bor langs grensen til Sverige, urolige på grunn av de svenske myndighetenes

foreslåtte økning av antall rovdyr. Bestanden av ulv skal økes fra 70 til 500 dyr, av jerv fra 270 til 400, bjørnestammen skal være på minimum 1 000 dyr og gaupestammen på ca. 1 500. Dette er dyr som i stor grad oppholder seg i disse grenseområdene. Det er derfor ikke merkelig at store deler av det svenske grenseområdet opplever en befolkningsreduksjon, og at reklameplakater med «Torp till salu» er det man møter når man reiser i disse områdene. Dette er tilstander som Fremskrittspartiet ikke ønsker at myndighetenes politikk skal føre til i Norge.

Da Stortinget behandlet rovdrymeldingen tidlig på 1990-tallet, sa politikerne at vi skal ha både levedyktige rovdyrstammer og trygge betingelser for utmarksnæringen. Men debatten er ikke så enkel som ulv kontra sau. Det handler om mye mer – om hvor det er livskvalitet, samt hvor raskt flertallet av politikerne ønsker å være med på å avfolke distriktene til fordel for rovdirene. Livskvalitet handler også om menneskers psykiske helse. Kommunelege Rune Davidsen i Våler kommune i Østfold skrev til sin ordfører den 24. oktober 2000 at ulvefrykten er reell og dessverre økende, og at det må gjøres noe med dette. Overskriften på brevet er: «Ulv som helseproblem i Våler kommune»

Tross alt: Det er vanskeligere i dag å finne noen som mener at f.eks. kommunene Stor-Elvdal og Rendalen i Hedmark fylke kan omskapes til Hakkebakkeskogen, hvor den lokale verdikommisjonen truet reven til å bli vegetarianer og aldri glefse etter Klatremus eller andre kjøttfulle smådyr. Dette må vi politikere ta til etterretning, og da blir det for lenge å vente i nye fire år på en ny rovviltmelding.

Ola D. Gløtvold (Sp): Behandlingen av rovdyrpolitikken her i dag kan best betegnes som ett skritt fram og to tilbake. Blant annet er det bare å konstatere at flertallet for dagens rovviltforvaltning er utvidet med partiet Høyre her på Stortinget ved de konklusjoner som gis, og de felles forslag som fremmes.

Senterpartiet har alltid sagt at vi bør ha en konsekvensanalyse i forkant av de disponeringer som gjøres i rovdyrforvaltningen, det sa vi også når det gjaldt kjerneområder, men ble nedstemt – og igjen blir vi nedstemt. Konsekvensanalysen må jo være gjort i forkant. Hvis vi skal ha en erfaringsanalyse, så blir det en form for evaluering som er bygd på erfaringer som kan være svært dyrekjøpte.

Så snakkes det om forebyggende og avbøtende tiltak, gjeting bl.a. Noen steder kan det være en brukbar løsning, andre steder er det helt forkastelig.

Når det gjelder flytting av sau, for den del flytting av alle beitende husdyr i og med at ulven i Østerdalen også har jaget storflokker, så flytter rovdirene etter. Om det er i kjerneområder eller soner, så vil ulven eller de andre rovdirene flytte etter når byttedyrene er borte eller sterkt desimert.

Fra såkalt forvaltningseksperthold har vi hørt at rovdyr som ulv ikke skal kunne gå over eller under gjerder, ikke skal kunne svømme over elver eller vann, og

heller ikke gå over broer. Men én egenskap må de visstnok ha: Disse rovdirene kan lese stortingsvedtak, administrative forordninger og kart. Det er i hvert fall det eneste momentet som kan gjøre vedtak om kjerneområder eller soner i noen grad realistisk, i hvert fall i forhold til at rovdirene skal holde seg der, for ellers kjenner de ingen grenser i denne sammenhengen.

Så til ny rovdrymelding. Det er en skuffelse at den ikke kommer før i 2003. Det var en selvfølge i den forrige rovdrymeldingen, som ble behandlet i 1997, at det skulle foretas en evaluering og en oppfølging med eventuelt en ny melding. Det er ikke vunnet noen seier når man sier at man skal ha en ny rovdrymelding innen utgangen av 2003. Dessuten deler jeg bekymringen til representanten Nakkim, som sier at det her ligger inne mange forutsetninger, bl.a. at hovedlinjene i dagens rovdryrpolitikk skal ligge til grunn – men hva kommer ut av dette? Vi bør ha en debatt om Bern-konvensjonens realiteter. Definisjonen på biologisk mangfold, hva er det i denne sal? Blant annet bør det vel være slik at miljøpolitikken inkluderer mennesket og menneskelig aktivitet. Av og til ser det ut til at det ikke er tilfellet. Jeg kan bare konstatere at med flertallsinnstillingen her i dag skal disse konfliktene som pågår, med pine og plage for dyr og mennesker, fortsette til i hvert fall 2004, da man kan forvente vedtak og eventuelle endringer.

Arne Lyngstad (KrF): Komiteens flertall og saksordføreren forsøker i disse innstillingene å finne en ny balanse i rovdryrpolitikken for å dempe konfliktnivået. Jeg synes man her er på riktig vei. Den todelte målsettingen om både levedyktige bestander og videreføring av tradisjonelle utmarksnæring opprettholdes. Men det skjer i dag viktige justeringer i rovdryrpolitikken.

Det er i dag et flertall som vil ha effektivt uttak av rovdyr, noe som må bety endringer i forvaltningen av fellingstillatelser. Det er også flertall for å styrke bestandsregistreringen for å gi større enighet om den faktiske situasjonen. Det betyr at lokalbefolkningens erfaringer må få større vekt. Det skal også legges større vekt på forebyggende tiltak. Det må bety økte ressurser til dette. Folks rovdryrfrykt og svekkede livskvalitet blir også anerkjent som reell. Det er framskritt. Det er likevel et tankekors for meg at rovdirene måtte komme i befolkningsrike områder før denne frykten anerkjennes.

Det er også et viktig signal når flertallet mener kjerneområder for jerv i Sør-Norge kan avvikles. Det er en erkjennelse av at sonering og kjerneområder er en vanskelig forvaltningsmodell både for bestandsregulering og konflikthåndtering. Befolkningen i andre kjerneområder bør merke seg denne vilje til å tenke igjennom dette på nytt.

En ny stortingsmelding om rovdryrpolitikk hilser jeg med glede. Her får vi en gjennomdrøfting av sonering av kjerneområder. Her må vi også få en debatt om lokal medvirkning i bestandsreguleringen, f.eks. forvaltning av fellingstillatelser. Erfaringene fra Lierne og lokal forvaltning av fellingstillatelse på bjørn er her gode. Men i påvente av en melding i 2003 blir det viktig med de juste-

(Lyngstad)

ringer som jeg her har nevnt. Disse justeringene er nødvendige for at jeg kan stemme for flertallets innstilling, og jeg forutsetter at statsråden gjør ord til handling.

Også i framtiden vil det være konflikt om rovdyrpolitikk. Forebyggende tiltak er nødvendig, men også at næringsutøvere får f.eks. BU-tilskudd til å videreføre sin næringsdrift, slik flertallet påpeker i innstillingen.

Jeg er på en måte glad for at rovdirene har kommet i befolkningsrike områder, det øker behovet for en ny rovdyrpolitikk – et tankekors for dem som bor sammen med rovdirene.

Kari Økland (KrF): Jeg vil gi honnør til initiativtakerne til de forslagene vi har til behandling i dag, og til saksordføreren som konstruktivt har søkt å minske motsetningene mellom ulike interessegrupper. Dagens situasjon er for konfliktfylt, forvaltningen har ikke vært god nok. Tapene av sau og rein har økt, og det kan være verdt å merke seg jervenemnda for Nord-Trøndelag og Nord-Norge sin konklusjon i et brev til Miljøverndepartementet i november i fjor:

«Nemnda mener å ha oppfylt Stortingets målsetting om å sikre en sammenhengende bestand av jerv på Nordkalotten, minst på det nivå som lå til grunn ved behandlingen av St.meld. nr. 35.

Vi har derimot ikke oppfylt Stortingets målsetting om at skadene skal holdes på et slikt nivå at det fortsatt kan drives forsvarlig rein- og sauedrift innenfor akseptable økonomiske rammevilkår.»

Der konflikter har oppstått, er det stort sett beitedyrene som har måttet vike, ved flytting, tidlig nedsanking og avvikling eller omlegging av driften. I akutte situasjoner har skadefellinger vist seg vanskelig å effektivere på bar mark. Det skjer en forskyvning av produksjonen bort fra områder med mye rovdyrplager. Situasjonen for flere reinbeitedistrikt er kritisk. I nordre Nordland er flere driftsenheter knekt på grunn av rovdyrtpap, og de må tilføres vesentlige ressurser om de skal komme seg på fote igjen. Men har det noen hensikt om vi ikke får jervebestanden under kontroll? Beiteområdene deres ligger dessuten tett opp til svenskegrensen, og næringens framtid vil mest sannsynlig også være fullstendig avhengig av hva som skjer på svensk side.

Så til de enkelte forslag. Det er lenge å vente til utgangen av 2003 med en ny rovdryrmelding, men å få en ny rovdryrmelding innen utløpet av inneværende år anser jeg lite realistisk dersom en ønsker en grundig gjennomgang. Derimot haster det med å iverksette tiltak for å sikre at alle Stortingets intensjoner blir oppfylt, og jeg er glad for den samstemmighet det er i komiteen om det. Det må avsettes mer ressurser til bestandsregistreringer, og lokalbefolkningen og næringene bør trekkes sterkere inn i registreringsarbeidet for å få en mer felles forståelse av bestandsstørrelsene. Uttak må kunne foretas effektivt, og overtallighet i forhold til forvaltningsplaner må kunne tas ut når som helst om det er fare for skade på rein og bufe.

Det er Stortingets intensjon at næringsutøvere skal sikres full erstatning for rovdyrtpap. Med de krav til bevis-

førsel som Direktoratet for naturforvaltning har lagt opp til, er dette på langt nær tilfellet i dag. Spesielt i lite beferdede områder kan det være vanskelig å finne tilstrekkelig med kadaver for å oppfylle kravene til dokumentasjon.

Fordeelingen av midler til forebyggende tiltak må også i større grad knyttes opp til områder der tapsomfanget er størst. Ulven har vært mye i fokus i media, men det er viktig å være klar over at det er de øvrige store rovdirene som står for de største tapene. Likevel er etablering av et forvaltningsområde for ulv et drastisk inngrep i folks livsmiljø, og jeg mener konsekvensene bør klarlegges før det fattes vedtak om forvaltningsregime.

Sverre Myrli (A): Norsk rovdryrdebatt har stort sett dreid seg om forholdet mellom rovdryr og husdyrnæring. Det er forståelig nok ettersom det er relativt konfliktfylt i deler av landet vårt. Jeg vil imidlertid fokusere på et annet forhold, forholdet mellom rovdryr og folk, og da snakker vi i særdeleshet om forholdet mellom ulv og folk.

Folk kan gjerne le av at forholdet mellom ulv og mennesker er problematisk – ja, vi opplever faktisk at folk latterliggjør at det skulle være noe som helst konfliktfylt mellom ulv og mennesker. I debatten i dag, og for så vidt også tidligere, har det vært sagt at det ikke er konflikter mellom folk og ulv i andre land hvor det eksisterer ulv. Nei, det er ikke så rart, for i store deler av disse landa eksisterer det store områder med villmark. I de områdene i Norge hvor vi i dag har ulv, har vi praktisk talt ikke villmark i det hele tatt. For eksempel i indre deler av Østfold, Akershus og Hedmark har vi ikke villmark i det hele tatt. Det er ikke tett befolka områder, men det bor folk i grender og torp i grensetraktene, og det er ikke mange kilometer mellom bosettingene. Derfor får vi også konflikter. Folk har i disse traktene i generasjoner brukt skog og utmark til rekreasjon, jakt og fiske. I dag er mange redde for å gå til skogs i disse områdene på grunn av ulven. En kan gjerne le av det. Men de som gjør det, bør i alle fall tenke seg om når en ser hvilke problemer en har i disse områdene. En har et problem så lenge folk er redde for å gå til skogs. Det trengs ikke å latterliggjøres. Den frykten må også vi ta alvorlig. For meg er det i seg sjøl en verdi at folk bor på landsbygda og bruker skog og utmark til rekreasjon, jakt og fiske, slik det har vært gjort i generasjoner.

Så må jeg si: Det er ingen vits i å hausse opp dette på den måten som f.eks. representanten Bastesen gjorde, om at ulven nærmest skal avfolke landsbygda. Det er det ingen grunn til. Men det er heller ingen grunn til ikke å prøve å ville forstå at det eksisterer frykt på landsbygda.

For ikke mange dager sia så vi på fjernsynet en flokk på åtte ulver oppe i Østerdalen, nærmest inne på gardsplassen til folk. Hvis noen ikke skjønner at folk her har problemer med å slippe seksåringen sin til skogs på skolevegen dagen etterpå, da vil en ikke forstå det. Jeg vil gå så langt som å si at jeg trur ikke det går an å forene mange familiegupper av ulv med folk, i alle fall ikke i de deler av landet hvor det bor ganske mye folk.

Til slutt vil jeg komme med ei stemmeforklaring, slik at jeg slipper å ta ordet etterpå. Jeg vil stemme for en del

av forslaga til mindretallet. Jeg vil dessuten, i sak nr. 3, stemme mot II i komiteen si tilråding til vedtak i Innst. S. nr. 111, med en annen begrunnelse enn den SV oppgir i innstillinga. Min begrunnelse er at jeg er mot et geografisk avgrenset forvaltningsområde for ulv. Dermed blir det også meningsløst å stemme for en ytterligere begrensning av et område som en er imot.

Anders Hornslien (A): Det er selvfølgelig nærmest livsfarlig å ta ordet i denne saken for en representant fra Oslo, hvor de farligste dyreartene i boområdet er noen pinnsvin og to litt skumle nabobikkjer i fjerde etasje. Men det betyr selvfølgelig ikke at man ikke har en rett til å mene at Norge i denne politikken bør ha noen prinsipper.

Jeg mener det ville være nærmest en skandale hvis et land – hvor det bor veldig få folk, og hvor vi har veldig mye plass – ikke er i stand til å ta vare på *noen* rovdyrarter. Det ville for meg være en fallitterklæring, og det ville også være en fallitterklæring for resten av verden. Og det vil i hvert fall bli vanskelig å forsvare det overfor kanskje mer befolkningstette områder, f.eks. India eller deler av Afrika, hvor man har betydelig farligere rovdyr enn i Norge, men som vi valfarter til med reisebyråer for å se, på safari. Sannsynligvis er vi også veldig opptatt av å verne disse dyreartene. Hvis vi her skal slå fast noen viktige prinsipper, bør det være at det biologiske mangfoldet bør få leve i Norge og også i resten av verden. Det betyr ikke at det ikke er problemfylt å gjennomføre det, men en skal ikke la være å gjøre det av den grunn.

Det jeg synes vi burde diskutere i dag, og som er vårt store dilemma, er at vi i løpet av kort tid sannsynligvis er nødt til å ta ut en eller to familier av en allerede truet bestand i Norge, jeg snakker da om ulv. For å slå fast noen fakta i forhold til ulv: Det er altså slik at både jerv og ørn tar langt flere sauer enn det ulv gjør, men dem er ikke folk redd for, ergo står de noe sterkere og er ikke så truet som det ulven er. I tillegg, når det gjelder sau: Uten å fornærme noen har det ikke på noe tidspunkt i Norges historie vært flere sauer i Norge enn det er i dag. Dette er altså ikke en truet dyreart. Det er derimot ulven, og det må vi ta hensyn til.

Når det gjelder bruken av utmark – nå hisser jeg sikkert opp deler av hedmarksbenken – må jeg få lov til å si at den største trusselen i Norge mot bruk av utmark i dag, tror jeg ikke er ulv, men derimot parabolantennen. Den hindrer langt flere barn og unge i å gå i og bruke utmark og skog enn det rovdirene gjør. Hvis jeg – selv om jeg bor i Oslo – skal ut i skogen, vil jeg gjerne ha et biologisk mangfold å se på. Hvorfor skulle jeg ellers gå i skogen hvis det ikke var for at vi har klart å ta vare på dyrelivet? Dyrelivet er grunnen til at folk vil ut i skogen, enten det er fugler, ulv eller hva det måtte være.

Vi er i dette landet nødt til å oppfylle noen internasjonale forpliktelser. Vi er et av verdens rikeste og mest ressurssterke land og kan ikke komme i en situasjon hvor vi blir de største rovdirene av dem alle. Min påstand er at den største trusselen mot folk i Norge i dag fremdeles er folk – og ikke ulv.

Bror Yngve Rahm (KrF): Som saksordfører har det vært interessant å følge den debatten som vi har vært igjennom, og som vi er i ferd med å avslutte.

Jeg har ikke tenkt å utfordre verken hedmarksbenken, Østfold, Oppland eller hvem det måtte være. Jeg synes vi har fått en bredde i debatten som forventet. Det var slik sett forutsigbart, men det er viktig at alle de synspunktene som er kommet fram i dag, kom fra denne talerstolen.

Det jeg sitter igjen med som et hovedinntrykk, er at et flertall i denne salen med relativt stor tyngde slutter seg til de hovedforutsetningene som ligger i bunnen, til de vedtak som flertallet stiller seg bak, og til de merknader som står i innstillingene om at vi skal se på en del ting på nytt samtidig som vi skal ivareta hovedmålsettingen. At det er noen i denne sal – kanskje spesielt Senterpartiets Gløtvold – som ser på det hele som to skritt tilbake og ett skritt fram, tror jeg har sitt utgangspunkt i om man leser innstillingen bakfra, eller om man leser den forfra. – Jeg tror Gløtvold har lest den forfra.

Det er et framskritt at et samlet storting sier at de menneskelige aspektene i rovdyrforvaltningen nå skal tas på alvor. Det er faktisk ganske historisk – siden Senterpartiet tidligere var inne på historieskrivning – at vi snakker om vedtak hvor Stortinget pålegger Regjeringen å utforme tiltak for å komme i møte frykt og andre menneskelige sider ved rovdyrforvaltningen. Det er nytt. Og jeg må si at det som har vært utfordringen i denne prosessen, i en sak som er så vanskelig – og det håper jeg alle har sett – har vært å finne et balansepunkt hvor alle føler at man har fått noe. Alle har fått noe, men alle har ikke fått alt. Det er et svært vesentlig grunnlag for å få til en så bred enighet som mulig, som i sin tur kan bidra til å dempe konfliktnivået, noe som er det absolutt overordnede målet også fra min side som saksordfører.

Så konstaterer jeg med glede at alle ønsker denne rovdymeldingen – tidspunktet har vi vært litt uenige om. Jeg tror det er viktig at en rovdymelding – når den kommer – skal være fundert på et så godt erfaringsmessig grunnlag som mulig, og at den ikke bør være resultat av et hastearbeid i Regjeringen. Derfor tror jeg det er riktig at vi avventer dette til 2003 og da får dokumentet fremlagt på en skikkelig og god måte.

Når det gjelder hovedmålene, tar jeg til etterretning at dette stortinget i dag sier at vi skal ha levedyktige bestander av de fire store rovdirene. Ingen har tatt til orde for noe annet. Det ligger fast og bekrefter det Stortinget har sagt gjentatte ganger, også siden 1997, da vi behandlet stortingsmeldingen om rovdyrpolitikken. Det syns jeg er fint.

Da gjenstår én hovedutfordring, som uenigheten går på, nemlig hvordan vi forvalter disse bestandene innenfor vår målsetting om levedyktige bestander. Det er et viktig signal, og det er en debatt vi gjerne tar i forbindelse med en melding som kommer innen 2003.

Ola D. Gløtvold (Sp): Jeg vedstår meg at jeg sa at dette er ett skritt fram og to tilbake når det gjelder rovdyrforvaltningen, og jeg mener at det virkelig er et tilbakeskritt når det gjelder synet på folkestyret. Det er et histo-

risk tilbakeskritt hvis en ser på hvordan flertallet i Stortinget ser på sin rolle og på sitt ansvar. Når det gjelder forvaltningsplanene, bestandsbeskrivelser og vedtak i den forbindelse, sier flertallet at

«denne type forvaltningsplaner krever en kompetanse som Stortinget ikke i tilstrekkelig grad har. Dette gjelder både i forhold til nivået for levedyktig bestand av ulv i Norge, vurderingen av forvaltningsmodeller og oppfølgingen av disse».

Dette er ikke minst fraskrivelse av ansvar! Jeg mener også at det er en uthuling i forhold til hva slags folkestyre vi skal ha.

Det ble sagt her at lokale synspunkt ikke var tatt hensyn til, og at demokratiet ikke hadde fungert ordentlig i denne saken. Det fungerer da heller ikke ordentlig i forhold til hva vi bør ta tak i, og hva slags vedtak vi bør gjøre her. Man legger altså dette i hendene på byråkrater og eksperter – såkalte. Jeg tror nemlig at de som har dette problemet innpå seg, er de største ekspertene i rovdyr-sammenheng. Men det får så være.

Man betviler likevel tallene når det gjelder f.eks. bestandsregistrering, og flertallet mener at man har synspunkt som er gode nok til å endre forvaltningen når det gjelder kjerneområder for jerv. For så vidt takk og pris for det – men det er ikke sammenheng i disse sakene. Jeg syns det er ille at vi skal ha en slik ansvarsfraskrivelse i rovdyrpolitikken som det her blir lagt opp til.

Det har vært snakket mye om livskvalitet og frykt. Jeg skal ikke si så mye mer om det, men jeg syns det er ille at en del av den debatten forsøkes latterliggjort. Frykten for både ulv og bjørn er der, det vet vi, og det gir en mye dårligere livskvalitet i disse distriktene, selv om man verken eier rein eller sau eller har økonomiske interesser i denne sammenhengen.

Distriktenes fortrinn er utmarksressursene, spesielt beiteområdene, og rekreasjonsverdien når det gjelder utmark, kommer til å stige. Men en avvikling av denne ressursbruken vil etter hvert bety en avfolkning av distriktene. Det ønsker også jeg å framholde.

Til slutt må jeg si til saksordfører Rahm som sier at det som står i dokumentene, er en – historisk sett – imøtekommelse av folks interesser i denne rovdyrkonflikten: Jeg er nok mer enig med representanten Odd Holten fra Kristelig Folkeparti i den måten han beskrev flertallets innstilling på. Han sa at flertallets innstilling er ord uten handling.

Helt til slutt: Representanten Hornslien bekreftet for så vidt noe av det jeg har hatt en mistanke om lenge, at rovdyrpolitikken er vår miljøpolitiske avlat. Han sa nemlig at vi er nødt til å holde i hvert fall noen internasjonale avtaler i dette landet!

Statsråd Siri Bjerke: Jeg vil gjerne kommentere noen av de spørsmålene som er stilt til meg under debatten.

Jeg ser på denne debatten som et tydelig uttrykk for det sterke engasjementet som er i Stortinget når det gjelder rovdyr-saken. Vi opplever også et veldig sterkt engasjement i rovdyrdebatten ute i det norske samfunnet. Det

tar vi på alvor, og det vil fortsatt prege debatten på dette området.

Jeg syns flertallets innstilling til de forslagene vi behandler i dag, er god fordi den er balansert. Den gir oss et tydelig mandat til å gå videre med tiltak på kort sikt. Og jeg vil si til dem som ikke har vært så begeistret for flertallets innstilling, at slik jeg forstår mange av innleggene, er det snakk om tiltak som også for dem vil være av stor betydning. Konkret vil jeg nevne det som er gjort med hensyn til viltloven. Vi har fått en lempeligere adgang til skadefelling, vektlegging av bestandsregistrering slik at vi har kontroll med utviklingen av rovdyrbestandene, og vi vil fornye forvaltningen av jerv, som ikke minst er tatt opp av representanter for Nord-Norge, hvor det vil være et grunnlag for økt felling i tida som kommer. Det er alt arbeidet med forebyggende tiltak – det er slett ikke slik at de ikke har vist gode resultater; tvert imot har vi gode resultater særlig når det gjelder tiltak som går ut på å skille sau og rovdyr. Vi er i gang med arbeidet med mer lokalt ansvar i rovdyrpolitikken, som vil være viktig for mange, og arbeidet med å håndtere frykt ved å spre skikkelig kunnskap om hvordan vi kan leve med rovdyr i norsk natur, tas i høy grad på alvor. Jeg vil også nevne det konkrete forslaget som Stortinget har vært opptatt av når det gjelder statlig jegerkorps.

Alt dette må gjøres på kort sikt for å få et grunnlag for de prinsippene som vi skal arbeide med på lengre sikt, både når det gjelder konsekvensanalyse og når det gjelder en ny stortingsmelding. Og jeg er helt sikker på at vi får rik anledning til å diskutere dette underveis i Stortinget mens Regjeringen arbeider med en ny rovdyrmelding.

Konkret har jeg fått spørsmål om truende atferd blant rovdyr, og hva som skal være grunnlag for skadefelling. Som jeg sa i innlegget mitt, legger den viltloven som Stortinget endret for ikke så lenge siden, opp til en lempeligere mulighet for skadefelling, hvor truende atferd vil inngå som en del av dette. Jeg tror ikke jeg her i denne sal skal gi meg inn på å definere det konkrete tilfellet, men dette vil jo gjelde skadefelling innenfor et eventuelt forvaltningsområde. En eventuell felling utenfor forvaltningsområdet vil være en annen sak, og vil ikke være en del av dette.

Synnøve Konglevoll (A): Da Gro Harlem Brundtland ledet FN-kommisjonen for miljø og utvikling, lanserte hun slagordet: «Tenke globalt, handle lokalt.» Det er en regel som gjelder i all miljøpolitikk, også når vi diskuterer forvaltning av rovdyr. Å ta vare på det biologiske mangfoldet er en av de største globale miljøutfordringene vi står overfor. Norge har allerede forpliktet seg gjennom internasjonale avtaler. Da har ikke bare Regjeringa, men også vi i Stortinget, et ansvar for at det følges opp. Vi må også handle lokalt.

Samtidig skal vi sjølsagt ta vare på distriktsnæringene i Norge. Det er bakgrunnen for at vi har et bredt flertall som har gått inn for en differensiert forvaltning, der rovdyrerne har sterkere vern innenfor kjerneområdene, mens vi i andre områder har åpnet for å avlive rovdyr.

Vi skal ta vare på sauenæringa. Men jeg synes det er grunn til å minne om at andre årsaker enn rovdyrdrap er et mye større problem for sauenæringa. Jeg synes det er grunn til å repetere tallene: Ca. 130 000 sauer går hvert år tapt, 100 000 av dem av andre årsaker enn rovdyr, men det er svært liten politisk debatt om hvordan vi skal forhindre dette store tapet for sauenæringa. Ca. 30 000 blir altså tatt av rovdyr. Nesten halvparten av disse 30 000 blir tatt av jerv, men så er det også brei enighet om at vi skal sette inn tiltak for å motvirke jervens skadevirkninger. De aller fleste har snakket om ulv i dag. 800 av de 130 000 saueuene som går tapt hvert år, blir drept av ulv. Like mange blir faktisk tatt av ørn, men det er det ingen som har snakket om i dag.

I debatten i dag er det mange som har påpekt at vi skal ta folks frykt på alvor, og det skal vi. Men samtidig vil jeg ved avslutninga av debatten minne om at vi også må ta på alvor det ansvaret vi har, både Regjeringa og Stortinget, for å ta vare på det biologiske mangfoldet.

Presidenten: Per Roar Bredvold har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad.

Per Roar Bredvold (Frp): At dette er en viktig sak, hvor interesser og synspunkter er mange, har denne debatten vist.

Når det gjelder erstatning eller alternativ etter rovdyrskader, er det kun sagt noe om tap av bufe, men det forekommer også andre store tap. Her kan nevnes tap av jaktinteresser, med de ringvirkninger det har. Her kan nevnes selve kjøttverdien, men større betydning har salget av selve jaktretten, som for distriktene betyr mange millioner i tap hvis denne blir uinteressant. Eller hva skal det betales i erstatning for en beiterett, som uten bufe er null verdt? Eller hva skal det betales for en jakthund, revet i hjel av en ulv? Eller hva skal en forringet livskvalitet erstattes med? Eller – til slutt – hva skal tap av arbeidsplasser erstattes med og av? Slik kan en fortsette å ramse opp, og man får et beløp som er større enn vi i vår villesse fantasi kan tenke oss.

Når det gjelder nødvergeretten, må en raskere og enklere kunne ta ut skadedyrene. Derfor må beslutningsprosessen kunne tas på et nivå så nær de skadelidende som mulig.

Kjellaug Nakkim (H): Hvis jeg hørte riktig, sa statsråden at hun skulle ta denne debatten med det alvor den fortjener. Jeg håper da virkelig at man legger seg på sinne det som er sagt av Stortinget i denne saken, også fra mindretallets side.

I innlegget sitt sa statsråden at hun ville legge objektiv kunnskap til grunn for å kunne dempe konfliktnivået som man vet er der ute. Da er mitt spørsmål: Hva er det statsråden egentlig tenker på? For det vi har opplevd til nå når det gjelder informasjon og forebyggende tiltak, er en del praktiske tiltak, som har vært bra, som ulvegjerding i Østfold og også bytte av beiter i Hedmark, men departementet bruker også utrolig mange penger på å kjøre fram en fotoutstilling om ulv, som er veldig pen, men som

slett ikke gir fakta eller objektiv kunnskap, og man bruker også TV-filmer. Da er mitt spørsmål: Kunne man ikke fordele disse millionene man nå bruker sentralt, på de kommunene som virkelig har problemer, og som vet hvordan de skal sette inn forebyggende tiltak og oppgradere kunnskapen blant folk?

Vi er også veldig opptatt av dette med felling. For når man går til det skritt å skulle avskyte to ulveflokker utenfor kjerneområdet, stiller vi spørsmål nede hos oss, som er innenfor kjerneområdet, om grunnlaget for fellingen, og hva man legger i dette med «truende» og «skadedyr», for det blir ytterst viktig for oss. Slik jeg ser det, vil det stadig komme ulv både i Rendalen og i Stor-Elvdal, for jeg tror ikke ulven skjønner at den ikke kan gå fra Sverige over til Norge. Det vil stadig komme dyr der, og det vil stadig måtte avskytes dyr for å avdemppe dette forholdet. Det kan for så vidt aksepteres, men da må vi også vite hva som kan legges til grunn for et uttak av ulv som er truende eller som er skadedyr hos oss. For slik det har vært til nå, har det slett ikke vært lett å kunne ta ut skadeulv. Vi kjenner hybridulvenes opptreden, og vi vet hvor problematisk det var i det hele tatt å få fram at man trodde det kunne være hybrider. Det var langt fra lett å få aksept for det i departementet eller i direktoratet. Det er slike problemstillinger vi er opptatt av.

Og en annen ting: Jeg tror kanskje at konflikten ville dempes hvis man bare kunne innføre lisensjakt. Sverige er på vei til å innføre det, og det er mange andre som har det. I forbindelse med gaupekonflikten merket vi med en gang at da man innførte kvotejakt på gaupe, så ble konflikten straks redusert. Derfor ber jeg om at man også ser på dette med lisensjakt i forbindelse med ulv.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 1, 2, 3 og 4.

(Votering, se nedenfor)

L o d v e S o l h o l m tok her igjen over presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutt, sa **presidenten:** Vi går då til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har John Dale sett fram eit forslag på vegner av Framstegspartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringa på eigna måte, og for Regjeringa fattar vedtak i saka, gjere Stortinget kjent med kva konsekvensar gjennomføringa av nytt forvaltningsområde for ulv vil få for utmarksnæringar, ressursutnytting, økologi, dyrevern og trivselen i lokalsamfunna, og også gjera greie for økonomiske fylgjer, medrekna omfanget av framtidige erstatningar.»

Det blir votert alternativt mellom I i tilrådinga og forslaget frå Framstegspartiet og Senterpartiet.

Komiteen hadde tilrådd:

I

Dokument nr. 8:92 (1999-2000) – forslag fra stortingsrepresentantene Morten Lund og John Dale om å sørge for at forvaltningen av de fire store rovdyra er i tråd med Stortingets intensjon – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Framstegspartiet og Senterpartiet vart tilrådinga vedteken med 64 mot 29 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 12.47.46)

Vidare var tilrådd:

II

Stortinget ber Regjeringen om å iverksette tiltak som ivaretar effektivt uttak av rovdyr utenfor kjerneområdene og skadedyr der fellingstillatelse er gitt, en styrking av bestandsregistreringen, større satsing på forebyggende tiltak og særskilte tiltak for reindrifts-næringen.

Presidenten: Framstegspartiet og Sosialistisk Venstreparti har varsla at dei ønskjer å stemme imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 70 mot 22 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 12.48.21)

Vidare var tilrådd:

III

Stortinget ber Regjeringen utvikle et forsøksprosjekt med forebyggende og forskningsbasert arbeid i rovdyrut-satte områder, basert blant annet på erfaringene fra tilsvarende problemområder i andre land.

Presidenten: Framstegspartiet har varsla at dei ønskjer å stemme imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 78 mot 14 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 12.48.49)

Votering i sak. nr. 2

Presidenten: Under debatten har Øyvind Korsberg sett fram fire forslag på vegner av Framstegspartiet og Senterpartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å avvikle kjerneområdene for rovvilt.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å fremme de nødvendige endringer slik at man kan oppnå et mer effek-

tivt uttak av rovvilt som gjør skade eller skaper truende situasjoner (skadedyr).»

Forslag nr. 3 lyder

«Stortinget ber Regjeringen om å fremme de nødvendige endringer slik at det kan åpnes for mer fleksible jakttider og metoder som i større grad hensyntar de lokale forhold.»

V o t e r i n g :

Forslaga frå Framstegspartiet og Senterpartiet vart med 60 mot 32 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 12.49.30)

Presidenten: Forslag nr. 4 frå Framstegspartiet og Senterpartiet lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremlegge de totale kostnadene knyttet til dagens rovviltforvaltning der både kostnader knyttet til forskning, skade og forebygging fremkommer.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet og Senterpartiet vart med 56 mot 35 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 12.49.51)

Komiteen hadde tilrådd:

Dokument nr. 8:7 (2000-2001) – forslag fra stortingsrepresentantene Robert Eriksson, Øyvind Korsberg og Per Roar Bredvold om avvikling av kjerneområdene for rovvilt, samt å fremme de nødvendige endringer slik at man kan oppnå et mer effektivt uttak av rovvilt som gjør skade eller skaper truende situasjoner – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har John Dale sett fram eit forslag på vegner av Framstegspartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringa om å leggja fram for Stortinget forslag til nytt forvaltingsområde for ulv.»

Det blir votert alternativt mellom I i tilrådinga og forslaget frå Framstegspartiet og Senterpartiet.

Komiteen hadde tilrådd:

I

Dokument nr. 8:8 (2000-2001) – forslag fra stortingsrepresentant John Dale om at Stortinget skal få seg førelagt planen om å etablere eit forvaltingsområde for ulv – avvises.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Framstegspartiet og Senterpartiet vart tilrådinga vedteken med 63 mot 29 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 12.51.03)

Vidare var tilrådd:

II

Det geografiske området for den nye forvaltningsplanen for ulv avgrensas så mye at konfliktene kan reduseres til et minimum innenfor målsettingen om levedyktig bestand av ulv i Norge.

Presidenten: Framstegspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har varsla at dei ønskjer å stemme imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 59 mot 33 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 12.51.30)

Vidare var tilrådd:

III

Regjeringen bes på egnet måte legge frem for Stortinget en konsekvensanalyse av forvaltningsplanen, herunder forhold knyttet til økonomi og forvaltningspraksis i de aktuelle områdene planen omfatter, så raskt som mulig etter at de fylkesvise forvaltningsplaner foreligger, og senest i løpet av første halvår 2002.

IV

Stortinget ber Regjeringen vurdere og igangsette tiltak for å avhjelpe de menneskelige omkostninger som er knyttet til rovdyrpolitikken, herunder frykt og andre psykiske belastninger, redusert trivsel og nedsatt livskvalitet for deler av befolkningen i rovdyrnære områder.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten har Øyvind Korsberg sett fram eit forslag på vegner av Framstegspartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en ny stortingsmelding om rovdyrforvaltningen, senest innen utgangen av 2001.»

Komiteen hadde tilrådd:

Stortinget ber Regjeringen legge frem en ny stortingsmelding om rovdyrforvaltningen, senest innen utgangen av 2003.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Framstegspartiet og Senterpartiet vart tilrådinga vedteken med 62 mot 29 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 12.52.26)

S a k n r . 5

Referat

1. (39) Konsekvensutredning for jernbanetunnel i Gamlebyen i Oslo og omtale av Ringeriksbanen (St.prp. nr. 41 (2000-2001))
Samr.: Blir send samferdselskomiteen.
2. (140) Økonomiske konsekvenser av formannskapet i komiteen som overvåker gjennomføringen av sanksjonene mot Irak (St.prp. nr. 42 (2000-2001))
Samr.: Blir send utanrikskomiteen.

Møtet slutt kl. 12.55.
